

Jaarverslag VBNE

2015

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1 De VBNE in het kort	5
1.1 Jonge vereniging met rijk verleden	5
1.2 Bevorderen bedrijfsmatig en professioneel beheer de kern	5
1.3 Evaluatie VBNE	5
1.4 De organisatie.....	6
Hoofdstuk 2 Plein van de beheerpraktijk	8
2.1 Algemeen.....	8
2.2 Resultaten.....	8
Hoofdstuk 3 Plein van de professionals.....	18
3.1 Algemeen.....	18
3.2 Resultaten.....	18
Hoofdstuk 4 Plein van de kennis.....	22
4.1 Algemeen.....	22
4.2 Resultaten.....	22
Bijlage 1 Samenstelling organen en werkorganisatie VBNE per 31-12-2015	30
Bijlage 2 Overzicht groene geborgde waterschapsbestuurders.....	33
Bijlage 3 Overzicht presentaties, producten, publicaties en convenanten VBNE	34
Bijlage 4 Veldwerkplaatsen 2015	37

Voorwoord

In mijn voorwoord voor het vorige jaarverslag mocht ik constateren dat de transitie van Bosschap naar VBNE goed was gegaan: die werkzaamheden die het Bosschap daarvoor had vervuld waarvan de leden wilden dat die werden voortgezet, werden ook voortgezet. Met veelal dezelfde mensen, maar met een nieuw elan. In een privaatrechtelijke huis waarin de leden zelf aan het roer staan. Ik heb in dat verslag het Bosschap bedankt voor de loyale wijze waarop is meegewerkt aan de transitie. In dit voorwoord voeg ik daar aan toe dat het Bosschap tot het eind in alle opzichten haar privaatrechtelijke stiefkind (niet: rechtsopvolger) is blijven ondersteunen. Dat verdient een compliment.

2015 was een belangrijk jaar. De leden hebben zich unaniem uitgesproken voor verlenging van de duur van de VBNE tot in ieder geval eind 2020. Veel aandacht is besteed aan een serieuze evaluatie, voorbereid door mensen van onze leden. Ik dank daarvoor Jaap Starckenburg, Hans Gierveld, Jan Gijzen en Asse Seubring. Zij hebben niet alleen met leden gesproken met wie zij die in de pleinen werken, maar ook met 'het Umfeld'. Dat leverde nuttige inzichten op. De VBNE opereert in een sector waar veel andere partijen, niet alleen de eigen leden maar ook andere, zoals de Bosgroepen, het Rijk, de provincies, de AVIH, groene opleidingen, waterschappen verantwoordelijkheden hebben. Het is een klus om op een efficiënte en praktische manier in zo'n versnipperd veld samen te werken aan het doel dat voor al die partijen hetzelfde is: efficiëntie en hoge kwaliteit op het gebied van kennis, de beheerpraktijk en professionals wat betreft de Nederlandse bos en natuurterreinen. En het is ook een klus om aan de leden (en de leden van de leden in het geval van de FPG en De12Landschappen) duidelijk te maken wat de toegevoegde waarde voor hun dagelijkse eigen verantwoordelijkheid voor hun bezit is van een lidmaatschap van de VBNE waarvoor zij weliswaar een stuk minder betalen dan destijds de bijdrage aan het Bosschap – maar toch.

Nu de organisatie stáát en de wittebroodsweken voorbij zijn, zal de VBNE worden beoordeeld op juist die aspecten: met de leden laten zien wat de meerwaarde is, én een verstandige rol vervullen in dat versnipperde terrein. Wat het eerste betreft: onze leden willen, denk ik, vooral praktisch ondersteund worden, zó dat zij daar direct en aantoonbaar profijt van hebben bij hun dagelijkse werk. Dat komt goed uit, want daar is de VBNE helemaal op ingesteld. Wat het tweede betreft: het terrein is inderdaad versnipperd. Verschillende partijen doen dingen die anderen, maar een beetje anders, of vanuit een andere gezichtshoek, ook doen. Dat kan leiden tot overlappingsen en afstemmen. De VBNE, die alle bos en natuurterreineigenaren verenigt kan een rol spelen in de verbetering van de afstemming van een en ander. Ik zie hier mogelijkheden. Op praktisch terrein. Niet op het gebied van de belangenbehartiging. Dat doen de leden zelf, tenzij er onderwerpen zijn waarover zij eenstemmig zijn.

De VBNE is een vereniging van en voor, maar ook door leden. Ik wil met dat "door" zeggen dat de VBNE bestaat en functioneert door de actieve, praktische, bijdragen van de leden. Dat doen zij door zich op alle niveaus, in de werkgroepen en de regieteams van de pleinen en in het bestuur en algemene ledenvergadering in te zetten. Het lidmaatschap brengt dus met zich mee dat ieder lid, naar vermogen, *in natura* bijdraagt door op die manier mee te werken aan het gezamenlijke doel. Dat heeft een beetje de trekken van een coöperatie, dus samenwerking. Dat zijn wij formeel niet, maar het is, dunkt mij, wél de *spirit* waarin de VBNE een succes kan blijven.

Tot slot: wij zijn verheugd dat de VGBNE, een vereniging waarin een toenemend aantal gemeenten die eigenaar zijn van grote bos en natuurterreinen zich verenigd hebben, ook lid is geworden. Wij verheugen ons op een goede samenwerking.

Net als vorig jaar waren de gedachtewisseling en besluitvorming in het bestuur en met de algemene ledenvergadering steeds weer van goed niveau en verliepen die in goede harmonie. Ik dank een ieder voor zijn/haar inzet. Ik schrijf niet : "belangeloze" inzet, want, zoals ik hiervoor heb betoogd, het is juist ons aller belang dat wij beogen met deze vereniging.

Ik dank de medewerkers en de directie van de VBNE voor hun grote inzet in het afgelopen jaar.

Maurits van den Wall Bake
voorzitter

Hoofdstuk 1 De VBNE in het kort

1.1 Jonge vereniging met rijk verleden

De Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren is op 25 september 2013 opgericht. Op 1 januari 2015 had de VBNE vijf leden: Staatsbosbeheer, De12Landschappen, Natuurmonumenten, de Federatie Particulier Grondbezit en het Ministerie van Defensie. Op 3 juni 2015 hebben het bestuur en de ALV ingestemd met het lidmaatschap van de Vereniging van Gemeentelijke Bos- en Natuurterreineigenaren (VGBNE). In de statuten was al bij de oprichting een plek gecreëerd voor de gemeentelijke eigenaren. Dit betekent dat op 31 december 2015 de VBNE zes leden had. De vereniging heeft haar zetel in de gemeente Zeist.

De VBNE is in feite de opvolger van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren (NVBE). Dit was één van de dragende organisaties van het Bosschap. In de NVBE zijn ook bos- en natuurterreineigenaren vertegenwoordigd. Op 1 januari 2015 is na zestig jaar het Bosschap opgeheven. Dit als gevolg van de motie Aptroot en een kabinetsbesluit. Doel was ook om zodra het Bosschap werd opgeheven, de NVBE op te heffen. Helaas kon dit in 2015 ook nog niet, omdat de NVBE wel erkend is als cao partij door het ministerie van SZW en de VBNE nog niet. Totdat de VBNE wel erkend is als cao partij, zal de NVBE moeten blijven bestaan. Vanuit efficiencyoverwegingen zijn vanaf 1 januari 2015 de alv's en de besturen van de NVBE en de VBNE personele unies.

1.2 Bevorderen bedrijfsmatig en professioneel beheer de kern

Efficiëntiewinst; eenduidigheid in het beheer en de bedrijfsvoering; hogere kwaliteit en professionalisering; en hogere effectiviteit naar buiten toe waren en zijn de belangrijke redenen om de VBNE op te richten. Daarbij richt de VBNE zich op het bevorderen van het bedrijfsmatig en professioneel beheer van bos- en natuur. Alle activiteiten die binnen, door, via en met de vereniging worden aangegaan zijn hier op gericht. Daarnaast heeft de VBNE ook expliciet tot doel het faciliteren van – en het bieden van een platform voor de totstandkoming van de (raam-) cao bos en natuur.

Het beleid waarmee beide doelen worden nagestreefd is voor de korte termijn geformuleerd in het jaarlijkse werkplan en voor de middellange en langere termijn in het voorlopige document 'strategie en verwachtingen VBNE' uit 2014. De VBNE is daarmee een vorm van structurele samenwerking tussen partijen die betrokken zijn bij het bedrijfsmatig en professioneel beheer van bos- en natuur en vormt daarmee een breed gedragen basis voor eventuele verdere samenwerking.

1.3 Evaluatie VBNE

Bij de oprichting van de VBNE is een 'Overeenkomst van oprichting' getekend waarin o.a. is afgesproken dat de vereniging wordt aangegaan voor onbepaalde termijn en dat in oktober 2015 een evaluatie zal plaatsvinden waarbij partijen in redelijkheid kijken of de VBNE functioneert en of het beoogde doel van de vereniging haalbaar blijkt. Het bestuur heeft op 11 december 2014 de ALV gevraagd de opdrachtgever te zijn in zake de evaluatie. De ALV heeft daarmee ingestemd. Doel van de evaluatie was te onderzoeken of de beoogde doelen van de VBNE zijn gerealiseerd en of de VBNE functioneert zoals was verwacht bij de oprichting van de VBNE.

De ALV heeft drie vertegenwoordigers namens de drie pleinen gevraagd de evaluatie te begeleiden. Zij vormden samen de stuurgroep. De drie personen waren: Hans Gierveld (Plein van de beheerpraktijk); Jan Gijsen (Plein van de professionals) en Jaap Starkenburg (Plein van de kennis). Asse Seubring, auditor bij Staatsbosbeheer en bekend met het doen van (interne) evaluaties, heeft ook geparticipeerd in de stuurgroep om mede de onafhankelijkheid van het proces te waarborgen. De stuurgroep werd secretariaeel ondersteund door de werkorganisatie van de VBNE.

De stuurgroep heeft binnen de eigen regieteams een zelf evaluatie uitgevoerd en heeft daarnaast gesprekken gevoerd met vier partijen rondom de VBNE: de Unie van Bosgroepen, de AVIH, Landschapsbeheer NL en BIJ12. De (tussen)resultaten zijn besproken met het bestuur en de alv. Op 3 juni heeft de stuurgroep zijn resultaten besproken met het voltallig bestuur en de alv. De algehele conclusie van de stuurgroep was dat de leden van de VBNE tevreden zijn over het functioneren van de VBNE en de overname van lopende dossiers van het Bosschap goed is verlopen. De stuurgroep doet ook enkele aanbevelingen:

- Maak van de VBNE meer een VERENIGING
- Zoek de samenwerking op de pleinen en behoud de ‘eigenaren’ kern
- Werk aan een gezamenlijke focus en agenda van de VBNE
- Meer aandacht voor halen en brengen naar vermogen
- Werk verder aan de bekendheid en profilering van de VBNE – zowel intern als extern
- Maak een keuze in rol en invulling van de alv.

Het bestuur en de alv hebben op basis van de resultaten van de evaluatie besloten de VBNE in ieder geval te continueren tot en met 2020.

1.4 De organisatie

Algemene leden vergadering (alv)

De algemene ledenvergadering (alv) is het hoogste orgaan van de VBNE. Artikel 10, lid 7 van de statuten van de VBNE bepaalt dat het maximaal aantal afgevaardigde per lid in de alv is beperkt tot drie. In de alv zaten in 2015 de volgende afgevaardigden:

Lid	Afgevaardigden
Federatie Particulier Grondbezit	Albert Schimmelpenninck, Tineke de Vries en Frederik Nijppes
Ministerie van Defensie	Roy Pillen
Staatsbosbeheer	Theo Meeuwissen
Natuurmonumenten	Ron Adelaar
De12Landschappen	Luuk Daamen en Ton Roozen
VGBNE	Harry Brouwers

De alv is op 26 maart, 3 juni en 10 november 2015 bijeengewoest. Op 26 maart heeft ze de eerste jaarrekening van de VBNE over 2013-2014 vastgesteld. Daarnaast heeft de alv op 3 juni heeft de alv gesproken over de resultaten van de evaluatie van de VBNE. De alv heeft toen besloten de VBNE in ieder geval te continueren tot en met 2020. Op 10 november 2015 zijn de begroting en de contributie voor 2016 vastgesteld.

Het bestuur

De VBNE heeft een bestuur dat de strategie bepaalt, keuzes maakt en het jaarlijkse werkplan vaststelt en het gezicht naar buiten is. In het bestuur zaten, in de periode die dit verslag behelst, de volgende afgevaardigden vanuit de volgende leden:

Organisatie	Bestuurslid	Plaatsvervangend bestuurslid
Federatie Particulier Grondbezit	Annette ter Kuile (secretaris)	Erik Somsen (tot 8/10/2015) Paul Kindt (vanaf 8/10/2015)
Ministerie van Defensie	Frans Borgonje	Roel Broeksma
Staatsbosbeheer	Sylvo Thijsen (plv. voorzitter)	Nel Sangers
Natuurmonumenten	Teo Wams	Nico Altena
De12Landschappen	Hank Bartelink (penningmeester)	Marco Glastra
VGBNE (vanaf 8-10-2015)	Edward van der Geest (vanaf 8/10/2015)	

Het bestuur is in 2015 drie keer bijeen geweest, op 20 maart, 3 juni en op 8 oktober. Tijdens de vergadering van 20 maart zijn het eerste jaarverslag en de eerste jaarrekening van de VBNE besproken. Op 3 juni is voornamelijk over de resultaten van de evaluatie gesproken. Op 8 oktober zijn de begroting en de contributie voor 2016 besproken. Daarnaast is gesproken over het ontwikkelen van een visie en een agenda voor de VBNE voor de periode 2016-2020. Het bestuur wil graag een praktische agenda die begin 2016 verder wordt uitgewerkt.

De drie pleinen

De vereniging kent drie pleinen waarop de leden samenwerken, interne afspraken maken en samenwerkingen met derden aangaan. De drie pleinen en hun positionering zijn als volgt:

Plein	Positionering
Plein van de beheerpraktijk	Zorgt voor gunstige financiële, juridische en bestuurlijke randvoorwaarden, op basis van up-to-date basisgegevens en inzichten, in relatie tot het bedrijfsmatig en professioneel beheer van bos- en natuur.
Plein van de professionals	Zorgt voor gunstige voorwaarden voor de professionals (waaronder arbeidsvoorwaarden), nu en in de toekomst, werkzaam in bos- en natuurbeheer.
Plein van de kennis	Zorgt voor het ontwikkelen, toegankelijk maken en delen van bestaande en nieuwe kennis op het gebied van het bedrijfsmatig en professioneel beheer van bos- en natuur.

De leden werken aan de realisatie van bovenstaande doelen op de drie pleinen, zijnde ontmoetingsplekken en een 'markt' waar leden, maar ook niet-leden, in verschillende samenstellingen samenkomen en activiteiten initiëren, uitvoeren en evalueren. Elk plein kent een regieteam waarin in ieder geval de leden van de VBNE zijn vertegenwoordigd. De regieteams voeden het bestuur, nemen initiatieven, formuleren ambities en voeren activiteiten uit en evalueren deze. Vanuit de werkorganisatie ondersteunt een adviseur het plein, het regieteam en de activiteiten op het plein. De regiepleinen kunnen tijdelijke werkgroepen instellen voor het uitvoeren van specifieke, tijdelijke activiteiten. Bijlage 1 bevat een overzicht van de leden van de regieteams en de werkgroepen.

Werkorganisatie

De werkorganisatie heeft als taak het stimuleren, organiseren en ondersteunen van de VBNE. Dr. ir. E.E.M. (Evelien) Verbij is directeur (directie) van de werkorganisatie van de VBNE. De directeur heeft de leiding over de werkorganisatie en werkt op aanwijzing en onder verantwoordelijkheid van het bestuur. De VBNE heeft daarnaast nog vijf andere werknemers: de adviseur voor het Plein van de professionals, de adviseur voor het Plein van de beheerpraktijk; de programmaleider Kennisnetwerk OBN die tevens adviseur is van het Plein van de kennis, een programmamedewerker OBN en de office manager. Daarnaast huurt de VBNE een financieel administrateur in voor 6 uur per week.

Bijlage 1 bevat een overzicht van de leden van de alv, bestuur, regieteams, werkgroepen en de werkorganisatie per 31 december 2015.

Hoofdstuk 2 Plein van de beheerpraktijk

2.1 Algemeen

Het Plein van de beheerpraktijk werkt aan gunstige randvoorwaarden in de dagelijkse praktijk van het professionele bos- en natuurbeheer. Dit kan betekenen dat geadviseerd wordt aan de overheid betreffende wet- en regelgeving. Het kan ook betekenen dat er een werkschuurbijeenkomst georganiseerd wordt om kennis uit te wisselen over de laatste ervaringen bijvoorbeeld met betrekking tot biomassa-installaties.

Het Plein van de beheerpraktijk wordt aangestuurd door het regieteam. De samenstelling van het regieteam is te vinden in bijlage 1. Zij zijn de aanjager van de projecten, stellen de doelen op, zijn de smeerolie voor de werkgroepen en adviseren het bestuur. Direct aanspreekpunt is de adviseur van het plein van de beheerpraktijk.

2.2 Resultaten

De top 3 resultaten van het afgelopen jaar zijn:

- ✓ Een praktische en financieel haalbare benadering van boomveiligheid met de publicatie van het praktijkadvies boomveiligheid in bos en natuur.
- ✓ De evaluatie van de gedragscode bosbeheer is gestart met als hoogtepunt de bijeenkomst over bosbeheer en biodiversiteit waar beheerders, aannemers, onderzoekers en soort beschermende organisaties met elkaar in gesprek gingen.
- ✓ De afronding van de Green Deal 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt!' met de publicatie van het praktijkadvies plantsoen kiezen, bestellen en planten.

Voor 2016 heeft het bestuur aangegeven op dit plein, naast het continueren van de bestaande activiteiten, prioriteit te willen geven aan de volgende twee activiteiten:

- Het vertalen van de nieuwe Wet natuurbescherming naar de dagelijkse beheerpraktijk.
- Het veder bouwen aan de dialoog over 'bosbeheer en biodiversiteit' en het verkennen van een gedragscode kapmelding.

Hieronder wordt per doel, zoals vastgesteld in het werkplan 2015, verslag gedaan van de behaalde resultaten op het Plein van de beheerpraktijk.

1. *De Flora- en Faunawet is werkbaar in de bedrijfsvoering en de gedragscodes natuurbeheer en bosbeheer zijn alom bekend en worden goed toegepast.*

Gedragscode natuurbeheer met een jaar verlengd en opnieuw ingediend

De nieuwe gedragscode natuurbeheer is op 17 november 2014 ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) met het verzoek om een eerste inhoudelijke reactie. De procedure loopt vertraging op en daarom besluit de RVO om de gedragscode nogmaals met een jaar te verlengen. Op 19 mei gaat de VBNE in gesprek met een inhoudelijk medewerker van de RVO over de ecologische eisen die zij stellen aan de gedragscode. Het voorstel van de VBNE over de kwetsbare periode voor reptielen wordt geaccepteerd door de RVO. Op 26 november 2015 heeft de VBNE de nieuwe gedragscode natuurbeheer officieel ter goedkeuring ingediend bij de RVO. Wanneer de RVO de gedragscode begin 2016 zal goedkeuren, wordt deze ter inzage gelegd. De deadline voor de definitieve goedkeuring is nu 21 april 2016.

Evaluatie gedragscode bosbeheer

In eerste instantie ging de VBNE uit van een einddatum van de Gedragscode Bosbeheer van 6 december 2015. Omdat de goedkeuringsprocedure bij het ministerie van Economische Zaken een

lang traject is, is daarom in 2015 gestart met het proces om te komen tot een nieuwe gedragscode bosbeheer. Op 16 november 2015 blijkt echter de gedragscode bosbeheer tot 1 november 2017 geldig te zijn. De VBNE gaat door met de evaluatie, omdat deze tijd goed gebruikt kan worden voor meer overleg met handhavers en soort beschermende organisaties.

In de maanden april-juni heeft de VBNE 23 stakeholders geïnterviewd voor een eerste inventarisatie over hun ervaringen met de gedragscode en hoe wat hun betreft de ideale gedragscode eruit zou zien. Uit de inventarisatie blijkt dat men over het algemeen tevreden is over de huidige gedragscode bosbeheer. Enkeligen geven aan geen gedragscode te willen: zij zien de gedragscode als een noodzakelijk kwaad vanwege de administratieve lasten. Maar de meesten achten het onmogelijk om in het bos te werken zonder gedragscode in deze tijd, met een mondige burger die ver van de primaire productie afstaat.

Op 26 mei en op 14 september is met een aantal stakeholders, i.e. de werkgroep gedragscode bosbeheer, overlegd over de vervolgstappen. Er worden vier onderdelen onderscheiden:

- Bosbeheer en biodiversiteit
- Uitvoering en handhaving
- Evaluatie
- Nieuwe gedragscode bosbeheer

Bosbeheer en biodiversiteit

Uit de gesprekken in het kader van de gedragscode bosbeheer is gebleken dat bepaalde aandachtspunten met betrekking tot biodiversiteit geprojecteerd worden op de gedragscode, terwijl het veel breder gaat dan de gedragscode. Biodiversiteit in bossen hangt niet af van de gedragscode bosbeheer. Daarom is op 2 december een expertmeeting georganiseerd over bosbeheer en biodiversiteit. Uitgangspunt is een multifunctioneel bos, dus inclusief houtkap. De expertmeeting met meer dan 40 deelnemers uit de wereld van onderzoek, soortbescherming, bosaaneming en bosbeheer is een groot succes. Tijdens de bijeenkomst komt naar voren dat het van belang is dat onderzoek wordt opgestart naar de oorzaken van voor- en achteruitgang bij bossoorten en onderzoek naar hulpmiddelen voor de beheerder om keuzes te kunnen maken. Daarnaast wordt ook het belang van gebiedsgerichte samenwerking tussen soortenorganisaties en beheerders benadrukt. In 2016 wordt gewerkt aan een onderzoeksvoorstel en zullen twee regionale bijeenkomsten plaatsvinden. In het januarinummer 2016 van het Vakblad Natuur Bos Landschap verschijnt een uitgebreid artikel over de resultaten van de bijeenkomst.

Uitvoering en handhaving

Door beheerders en handhavers lijken soms twee verschillende talen te worden gesproken. Zo worden sommige definities in de gedragscode en de Flora- en faunawet op verschillende wijze geïnterpreteerd. Daarom faciliteert de VBNE op verschillende momenten het gesprek tussen de handhaver en de beheerder. Op de Beheerdersdag van 25 september wordt een workshop gegeven door de VBNE en de RVO gezamenlijk over het verschil tussen regulier beheer en projecten, een van de definities waar veel onduidelijkheid over is. In totaal hebben ±40 beheerders de sessie gevolgd. Daarnaast wordt het onderwerp geagendeerd op het Landelijk Boswetoverleg van de provinciale handhavers op 7 oktober. Veel Boswethandhavers handhaven ook de Flora- en faunawet en zijn geïnteresseerd om verder met beheerders in gesprek te gaan. Op 25 november gingen een aantal leden van de werkgroep in gesprek met een viertal provinciale handhavers. Er wordt afgesproken om begin 2016 een Landelijk Flora- en faunawet overleg te organiseren met provinciale handhavers en bosbeheerders.

2. *De nieuwe wet Natuurbescherming, de Boswet en andere voorkomende wetgeving zijn werkbaar in de bedrijfsvoering van bos- en natuurterreineigenaren.*

Pleidooi voor verlaging regeldruk in nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft deelgenomen aan de begeleidingscommissie van het rapport “Regeldrukeffecten Wetsvoorstel Natuurbescherming” van SIRA Consulting, 15 april 2015. De VBNE heeft bereikt dat:

- Drie bos- en natuurterreineigenaren zijn geïnterviewd voor het onderzoek.
- De boa’s van bos- en natuurterreineigenaren zijn opgenomen in het rapport.
- De eenmalige lasten die bos- en natuurterreineigenaren moeten maken om kennis te nemen van de nieuwe Natuurwet zijn opgenomen in het rapport.

Implementatie nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft nauw contact met Rijksambtenaren en met provinciale ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de uitvoeringswetgeving en de implementatie. Op 29 september neemt de VBNE deel aan de stakeholdersbijeenkomst voor de uitvoeringsregelgeving georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken. Daar pleit de VBNE ervoor om diegenen die straks met de Wet natuurbescherming aan de slag moeten goed in te lichten over de gevolgen van de Wet voor hun werk. Daarbij is benadrukt dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen het algemene publiek en bos- en natuurbeheerders die 24/7 te maken krijgen met deze Wet.

De VBNE heeft bij het ministerie van EZ het punt van goede voorlichting aan bos- en natuurbeheerders nogmaals onder de aandacht gebracht:

- Onduidelijkheid over de rol van de gemeenten en de provincies in het verlenen van ontheffingen voor de Wet natuurbescherming. En de vraag of gemeenten voldoende zijn voorbereid op hun nieuwe taak.
- Hogere en mogelijk uiteenlopende retributiebedragen. Onduidelijkheid over of deze bedragen ook door de provincies en gemeenten overgenomen moeten worden.

Op 15 december heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet natuurbescherming. Per 1 juli 2016 zal de Wet naar alle waarschijnlijkheid in werking treden.

Leden inlichten over de komende veranderingen rondom Wet Natuurbescherming

In het septembernummer van het Vakblad Natuur Bos Landschap geeft de VBNE een eerste overzicht van de veranderingen die eraan zitten te komen. Dit artikel wordt via de nieuwsbrief onder de leden verspreid. Ook besteedt de VBNE aandacht aan de Wet natuurbescherming op de Beheerdersdag van 25 september. De VBNE heeft een overzicht opgesteld over hoe straks kapmeldingen en ontheffingen zullen gaan in de praktijk. Dit overzicht wordt januari 2016 verspreid worden onder de leden en er komt een artikel over in het februarinummer 2016 van het Vakblad Natuur Bos Landschap.

Inventarisatie gedragscode kapmelding

Op 19 november organiseert de VBNE een overleg met ambtenaren en beheerders om te inventariseren of een gedragscode kapmelding tot de mogelijkheden behoort. Zoals het nu in artikel 4.4 lid 3 in de nieuwe Wet natuurbescherming staat beschreven is een gedragscode kapmelding niet mogelijk. In het spoor van de Omgevingswet is eventueel reparatiewetgeving mogelijk. Of een gedragscode kapmelding wenselijk is, is grotendeels afhankelijk van hoe de provincies uiteindelijk de kapmelding gaan inrichten. De VBNE houdt een vinger aan de pols hoe de implementatie verloopt en of er toch energie gezet moet worden op betere mogelijkheden voor een gedragscode kapmelding.

Met de FPG model brief gemaakt bezwaar WOZ aanslag cultuurgronden.

Samen met de de FPG heeft de VBNE een model brief ontwikkeld voor eigenaren die bezwaar willen maken tegen de WOZ aanslag op bospercelen. Vaak houden gemeenten en waterschappen geen rekening met het feit dat cultuurgronden die ten behoeve van de land- en bosbouw

bedrijfsmatig worden geëxploiteerd, niet tot belastingobject in het kader van de OZB mogen worden meegenomen. Een van de mogelijke argumenten in de brief is dat eigenaren lid is van de VBNE en daarmee extra aannemelijk kan maken dat ze bedrijfsmatig bezig zijn, omdat deze organisatie zich richt op de bedrijfsvoering van bos en natuur. In de nieuwsbrief van de VBNE is over de brief gecommuniceerd.

3. De randvoorwaarden voor goed beheer op gebied van water zijn voor alle bos - en natuurterreineigenaren op orde.

Alle onderwerpen in het dossier natuur & water worden voorbereid door de werkgroep natuur & water en voor de voorbeeldzaken door de werkgroep waterschapsheffingen. Bijlage 1 bevat de namen van de leden van de werkgroep.

VBNE geeft leden richtingen mee voor interpretatie arrest Hoge Raad voorbeeldzaken waterschapsheffingen

Met het positief arrest van de Hoge Raad voor de natuurbeheerders zijn de voorbeeldzaken waterschapsheffingen natuur afgerond. De uitspraak betekent dat de waterschappen in 2015 aan zet waren om uitspraak te doen op de bezwaren van de natuureigenaren en het teveel betaalde bedragen terug moeten betalen. Begin 2015 werd duidelijk dat er vanuit de Unie van Waterschappen geen richtlijn komt en dat individuele waterschappen de bezwaarschriften zelf en op hun eigen manier zullen afhandelen. Binnen de VBNE is toen een document opgesteld om richting de beheerders 'richtlijnen' mee te geven voor de interpretatie van het arrest. Deze is via de website en nieuwsbrief gecommuniceerd en ook door de leden intern.

28 nieuwe groene geborgde waterschapsbestuurders aan de slag

Op 27 februari is het ministerieel besluit in de Staatscourant gepubliceerd waarin de VBNE formeel de bevoegdheid krijgt om de geborgden natuur te benoemen. Op 2 maart heeft de VBNE de officiële benoemingsbrief naar alle nieuwe geborgde bestuurders voor natuur gestuurd. Op 26 maart zijn de nieuwe waterschapsbesturen geïnstalleerd. Op 22 januari heeft de VBNE een bijeenkomst georganiseerd voor de huidige en nieuwe groene geborgde bestuurders. Verder zijn op 3 juni en 13 oktober bijeenkomsten georganiseerd voor de nieuwe geborgde bestuurders.

Bestuur stelt reglement benoemingen waterschapsbestuurders vast

In de Wet Opheffing Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties is geregeld dat de minister van I&M, totdat de provincies hun waterschapsreglementen hebben aangepast, per ministerieel besluit kan regelen wie de benoeming van de groene geborgde van het Bosschap overneemt. Op 27 februari is het ministerieel besluit in de Staatscourant gepubliceerd waarin de VBNE formeel de bevoegdheid krijgt om de geborgden natuur te benoemen. Daarom heeft het bestuur van de VBNE op 3 juni een eigen regeling voor de benoeming vastgesteld.

Benoeming geborgde natuur Waterschap Drents-Overijsselse Delta

Op 13 oktober heeft het bestuur van de VBNE de heer Van den Berg benoemd als vertegenwoordiger van de categorie natuur in het algemeen bestuur van fusiewaterschap Drents-Overijsselse Delta.

Standpunt VBNE geborgde zetels in de waterschapsbesturen

Na de waterschapverkiezingen van 18 maart 2014 heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu (ministerie van I&M) de verkiezingen geëvalueerd. De Adviescommissie Water (AcW) voert de evaluatie uit. Op 24 maart 2015 is de VBNE geïnterviewd door de AcW. De VBNE heeft ingebracht om de geborgde zetels te behouden en deze gelijkwaardig over de drie categorieën te verdelen, dus 2-2-2 en de directe afvaardiging van een geborgde in het DB af te schaffen. De AcW komt in

zijn advies op hetzelfde uit. De verwachting was dat het ministerie van I&M eind november met een kabinetsstandpunt zou komen als reactie op het advies. Op 11 november heeft de VBNE een brief gestuurd naar de minister van I&M met het standpunt van de VBNE betreffende de geborgde zetels: 2 zetels voor landbouw en natuur, dus geen zetels meer voor bedrijven, en afschaffen automatische zetel voor een geborgde in het DB. Vervolgens heeft het ministerie van I&M laten weten nog geen standpunt in te nemen en dat pas voor de zomer van 2016 te doen. Deze discussie loopt dus door in 2016.

4. Bos- en natuurterreineigenaren beschikken over goed plantmateriaal van bos- en haagplantsoen.

'Green Deal Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt' afgerond

In september 2012 hebben LTO Nederland, Raad voor Plantenrassen (RvP), Bosschap, Naktuinbouw, AVIH en Handelsgroep Boom- en Heesterzaden (BoHeZa) een Green deal afgesloten onder de naam 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt!'. Het doel van de Green Deal is dat alle partijen die betrokken zijn bij de keten van plantmateriaal van bos- en haagplantsoen vertrouwen hebben in, en kennis hebben van de kwaliteit van het plantmateriaal dat ze kopen of verkopen. Het huidige kwaliteitssysteem wordt voor alle partijen in de keten geoptimaliseerd, oftewel effectiever en efficiënter gemaakt. De VBNE participeert in de stuurgroep van de Green Deal.

In 2015 zijn belangrijke stappen gezet om het vertrouwen in de keten te versterken en is de green deal afgerond. Ten eerste heeft Staatsbosbeheer besloten open en transparant te zijn over de beschikbaarheid van zaden uit de genenbank en zaadgaarden. Ten tweede is Naktuinbouw een traject gestart om een systeem van track & tracing op te zetten zodat de afnemer weet waar het plantsoen vandaan komt. Daarnaast zijn er in 2015 vele communicatieactiviteiten ondernomen om de kennis over plantsoen te delen. Zo is er een Praktijkgids 'Bestellen van bosplantsoen. Handvaten voor de praktijk' uitgegeven. De VBNE heeft deze informatie verwerkt in een handige praktijkwijzer. Verder zijn er twee excursies georganiseerd voor afnemers, artikelen in vakbladen geschreven, is wortelhalsdiameter gedrukt met opdruk logo's Green Deal partners. Tenslotte is er op de beheerdersdag een druk bezochte workshop georganiseerd 'Hoe bestel ik goed plantmateriaal'.

Bij het afronden van de green deal hebben de partijen gezegd dat ze graag met elkaar verder willen omdat iedereen vindt dat de partijen nu op de goede weg zitten en dat graag doorzetten. De VBNE heeft daarom van EZ een subsidie gekregen om 21 januari 2016 een workshop te organiseren om te discussiëren over het vervolg van de green deal.

Adviescommissie Rassenlijst Bomen van start

De VBNE heeft als een van de aandachtspunten benoemd het beschikbaar komen van goed plantmateriaal voor de bosbeheerders/boseigenaren en voldoende kennis hierover. Belangrijk hierbij is de Rassenlijst Bomen. De Raad voor plantenrassen (Rvp) besluit over de opstanden op de Rassenlijst Bomen. Voorheen was de 'commissie zaad- en plantsoen' van het Bosschap het adviesorgaan voor de Rvp op het gebied van toelaten/wijzigen opstanden op de Rassenlijst Bomen. Door het wegvallen van het Bosschap heeft de Rvp nu een onafhankelijke commissie in het leven geroepen. In de commissie is de hele keten van eigenaren, zaadhandel, kwekers en keuring vertegenwoordigd. De VBNE is toegetreden als onafhankelijk voorzitter van deze nieuwe adviescommissie. In 2015 is deze commissie officieel van start gaan. In 2015 is de adviescommissie drie keer bijeen gekomen: op 12 januari, 10 juli en 22 september. Dit was het eerste jaar dat de commissie actief was en daarom is eerste gezorgd dat de procedures helder zijn. Verder is geadviseerd over nieuwe opstanden die zijn aangemeld voor de Rassenlijst Bomen. Daarnaast heeft de adviescommissie in 2015 de Raad van plantenrassen geadviseerd over de voortgang van de green deal en over de website van de Rassenlijst Bomen.

- 5. Een garantie, bij voorkeur in de vorm van een onafhankelijk geborgd keurmerk, dat bos- en natuurwerk wordt uitgevoerd volgens de Arbo, natuur- en milieuwetgeving; en dat het werk van hoogwaardige kwaliteit is.*

In 2015 nieuwe ErBo regeling gemaakt welke 1 januari 2016 in is gegaan

De VBNE heeft, samen met de AVIH, in 2014 de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) opgericht om de ErBo regeling over te nemen van het Bosschap. Vanaf 1 januari 2015 is SKBNL eigenaar van de ErBo en verantwoordelijk voor het beheer.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willems (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink. Leo Klaassen is onafhankelijk voorzitter. Het bestuur is in 2015 vijfmaal bijeen geweest om SKBNL verder op te bouwen en de regeling te herzien. De Stichting Bestuursondersteuning voor Bosbouw, Houthandel en Houtverwerking (SBBHH) ondersteunt het bestuur van SKBNL.

Op 1 januari 2015 heeft SKBNL de oude regeling van het Bosschap onveranderd overgenomen. Wat wel direct is veranderd is de controle: ErBo deelnemers kiezen nu zelf hun Certificerende Instelling (CI). Het bestuur van SKBNL bekijkt welke CI's de ErBo controle mogen uitvoeren. In 2015 waren dat drie CI's. Per 1 januari 2015 zijn 129 van de 165 ErBo erkende aannemers overgestapt van het Bosschap naar SKBNL. Op 31 december 2015 waren 147 bosaannemers deelnemer van de ErBo.

In 2015 heeft het College van Deskundigen van SKBNL de ErBo regeling volledig herzien. Het bestuur heeft de regeling vastgesteld en gecommuniceerd met de deelnemers en opdrachtgevers. In 2015 is ook gewerkt aan het herzien van de algemene voorwaarden aanneming werk en verkoop rondhout. Deze herziening is nog niet afgerond in 2015. Dit omdat deze van belang zijn voor eventuele erkenning van de ErBo in Duitsland.

Verder is in 2015 gestart met het opzetten van de communicatie rondom de ErBo. Zo is er een website gemaakt waarop altijd actueel staat welke bosaannemers het ErBo keurmerk mogen dragen. Verder zijn vijf nieuwsbrieven gestuurd naar de deelnemers en is er in het najaar een druk bezochte deelnemersavond georganiseerd. De VBNE heeft in haar maandelijkse nieuwsbrief meerdere malen aandacht gevraagd bij opdrachtgevers voor de ErBo. Want het is van groot belang dat de opdrachtgevers vragen om ErBo, dat sterkt het certificaat.

Meer informatie over SKBNL en de ErBo is te vinden op www.skbnl.nl

- 6. Bos- en natuurterreineigenaren zijn in staat efficiënt en effectief zorg te dragen voor de sociale veiligheid in hun terreinen.*

VBNE niet betrokken bij landelijke discussie over toezicht

Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid voor toezicht en handhavingsproblematiek in het buitengebied voor een groot deel bij de groene werkgevers, de bos- en natuurterreineigenaren en andere beheerders zoals de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) en Sportvisserij Nederland. In 2015 heeft de VBNE zich niet ingezet voor dit dossier. Hier heeft het bestuur van de VBNE toe besloten.

Geen draagvlak voor BOA loket

In opdracht van het bestuur heeft de VBNE een verkenning uitgevoerd onder de leden naar de eventuele wensen ten aanzien van het onderbrengen van administratieve taken bij een boa-loket. Uit de inventarisatie blijkt dat geen breed gedragen wens is onder de leden voor een boa-loket. Principeel punt daarbij is de vraag of de provincies het gat moeten opvullen dat nu is ontstaan bij de ondersteuning van de groene boa's of dat de werkgevers daar ook zelf een rol in hebben en initiatief kunnen nemen om dit op te pakken. De conclusie is dat er nu geen breed draagvlak is onder de leden van de VBNE voor een gezamenlijk BOA loket.

Vergoedingsregeling boa opleiding

De VBNE is in overleg met het ministerie van Economische Zaken en de groene werkgevers (onder andere De Hoge Veluwe) om via de bestaande vergoedingsregeling van de VBNE voor de boa opleiding extra financiering voor de opleidingen te krijgen. In 2016 zal duidelijk worden wanneer en op welke manier deze regeling open kan gaan.

- 7. Bos- en natuurterreineigenaren beschikken over actuele informatie voorzien van handelingsperspectieven over hoe zij effectief en efficiënt invasieve exoten en andere ziekten en plagen kunnen bestrijden.*

Werkgroep invasieve exoten van start

Op 31 maart is voor de eerste keer de VBNE werkgroep invasieve exoten bijeen gekomen. Daar heeft het ministerie van Economische Zaken de nieuwe Europese exotenverordening toegelicht. Daarnaast is gesproken over de bestrijdingslijst en verschillende praktijkadviezen, zoals berberis en cotoneaster. De leden zien het als meerwaarde om dit soort zaken een keer per jaar via de VBNE uit te wisselen.

Nieuwe en vernieuwde praktijkadviezen

Eind 2015 zijn een aantal nieuwe praktijkadviezen voor de bestrijding van invasieve exoten opgesteld. Namelijk voor kleinbladige berberis, kleinbladige cotoneasters, grootbladige cotoneasters, Canadese kornoelje en rimpelroos. Verder zijn alle praktijkadviezen opnieuw vorm gegeven en beter ontsloten via de nieuwe productenpagina van de VBNE.

Inbreng beheerders beheerplannen Europese Exotenverordening

Op 4 december heeft het Comité Invasieve Uitheimse soorten ingestemd met de Unielijst van Invasieve Exoten zoals voorgesteld door de Europese Commissie. De lijst zal vermoedelijk in februari 2016 van kracht worden. Voor alle soorten op de lijst moeten in de loop van 2016 beheerplannen worden gemaakt. Het ministerie van Economische Zaken werkt hieraan samen met de provincies. De VBNE is hierbij betrokken om ervoor te pleiten dat de beheerplannen realistisch zijn en de kosten niet op de beheerder worden afgewenteld.

Gebruik glyfosaat bij uitzondering

De VBNE heeft door het jaar heen contact gehad met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het RIVM over de uitzonderingslijst op de 2e nota duurzame gewasbescherming en het gebruik van glyfosaat in natuurgebieden. De VBNE pleit voor een complete lijst van uitzonderingsgevallen en een eenvoudige procedure om nieuwe soorten aan de lijst toe te voegen. Daarnaast moet een uitzondering komen voor locaties met explosieven in de bodem.

- 8. Er is sprake van een proportionele belasting vanuit de overheid en hulpdiensten op bos- en natuurterreineigenaren als het gaat om het voorkomen van calamiteiten.*

Deelname aan de Landelijke Werkgroep Natuurbranden

De VBNE is lid geworden van de Landelijke Werkgroep Natuurbranden. De VBNE zal de bos- en natuurterreineigenaren in dit overlegorgaan van de brandweer vertegenwoordigen. De VBNE pleit voor een gebiedsgerichte aanpak van natuurbrandbeheersing waarbij de brandweer rekening houdt met de beheerder, bijvoorbeeld over het niet gebruiken van additieven in bluswater in natuurgebieden vanwege de enorme impact die dit heeft op de macrofauna van oppervlaktewater. Hiertoe zijn het afgelopen jaar ook veldwerkplaatsen over natuurbrandbeheersing georganiseerd.

Werkgroep natuurbrandbeheersing van start

Op 14 december is de VBNE werkgroep natuurbrandbeheersing voor het eerst bij elkaar gekomen. De werkgroep gaat een keer per jaar bij elkaar komen. De werkgroep is een inhoudelijke, praktische denktank over natuurbrandbeheersing. Zodra er zaken besloten moeten worden of gecommuniceerd op hoog niveau met de brandweer, dan zal het regieteam van het plein van de beheerpraktijk en het bestuur van de VBNE benaderd worden. De werkgroep gaat in 2016 het praktijkadvies natuurbrandbeheersing evalueren en vinden het nuttig om kennis uit te wisselen en te delen over hoe andere beheerders natuurbrandbeheersing oppakken.

Nieuwe benadering boomveiligheid in bos en natuur groot succes

Het praktijkadvies boomveiligheid in bos en natuur is opgesteld door de VBNE in samenwerking met Loo Plan, een panel van juristen en een klankbordgroep van bos- en natuurterreineigenaren om helderheid te bieden over rechten en plichten met betrekking tot mogelijke schade door afbrekende takken of een omvallende boom.

Onze visie is:

- Regulier beheer is vaak voldoende waarborg
- De eigenaar of beheerder maakt een zorgvuldige afweging van Beheerdoelstellingen
- Boomveiligheid moet praktisch en financieel haalbaar zijn
- Niet alle risico's kunnen weggenomen worden
- Gevaarstelling is leidend

Daarnaast biedt het praktijkadvies een basis werkwijze voor boomveiligheid in bos en natuurgebieden.

In 2015 is hard gewerkt om het praktijkadvies op te stellen. Op de Beheerdersdag 25 september heeft men al kennis kunnen nemen van het praktijkadvies door een presentatie van Loo Plan bij te wonen. Op 6 november is het praktijkadvies feestelijk gelanceerd op een bijeenkomst georganiseerd door de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging en de VBNE. Er waren honderd enthousiaste deelnemers. Op de ALV van de nieuwe Vereniging van Gemeentelijke Bos- en Natuurterreineigenaren is een presentatie gegeven die ook zeer positief ontvangen werd. Alle 1000 gedrukte exemplaren zijn op. Er vindt nu een herdruk plaats. Begin 2016 verschijnen artikelen over het praktijkadvies in het Vakblad Natuur Bos Landschap en in De Landeigenaar.

9. De input vanuit bos- en natuurterreineigenaren in de Subsidieregeling Natuur en Landschap is gewaarborgd

Momenteel verlopen de contacten tussen bos- en natuurterreineigenaren en BIJ12 over zaken rondom de Index Natuur en Landschap en SNL via het zogenaamde BILG (Beheerdersoverleg ILG). In dit BILG zijn alle leden van de VBNE vertegenwoordigd, met uitzondering van het ministerie van Defensie. Extra is dat de UvB bij het BILG is aangesloten. In het BILG wordt het directeurs overleg

(overleg met beheerders en IPO) en het uitvoeringsoverleg (beheerders en BIJ12) voorbereid. Het bestuur van de VBNE heeft besloten dat de afstemming vanuit de bos- en natuurterreineigenaren met BIJ12 verloopt via dit BILG en dat de VBNE daar geen rol in heeft. De VBNE is agenda lid om zo de onderwerpen die op de pleinen spelen en die met BIJ12 moeten worden afgestemd, uit te wisselen.

10. Bos- en natuurterreineigenaren zijn in staat om duurzaam, efficiënt en effectief de groene grondstoffen in hun terreinen te benutten

Alle onderwerpen in het dossier biomassa & groene grondstoffen worden voorbereid door de werkgroep groene grondstoffen. In bijlage 1 staat wie participeren in de werkgroep.

Actieprogramma duurzame biomassa 2020 en Energieakkoord

De VBNE en het Platform Hout in Nederland hebben in 2014 het 'Actieprogramma duurzame biomassa 2020' ontwikkeld. Dit hebben ze, na een bewerking door BTG, aangeboden voor het Energieakkoord. In 2015 is het lang stil geweest rondom het Energieakkoord en is niet duidelijk geworden of enkele van deze activiteiten zijn overgenomen. Er is één activiteit wel overgenomen en uitgevoerd, namelijk het opzetten van een subsidieregeling voor kleine biomassaïnstallaties. De VBNE hoopt in 2016 definitief te horen welke activiteiten wel en niet worden overgenomen.

Convenant Schone en zuinige agrosectoren

In 2015 was vanuit het convenant een bijdrage van 40.000 euro beschikbaar voor het uitvoeren van diverse projecten in de natuur-, bos-, landschap- en houtketensector. Dit geld is verdeeld onder de projecten die diverse organisaties aandragen. In 2015 is één project van de BVOR gehonoreerd en drie projecten van de VBNE: (1) het opstellen van CO₂-factoren, (2) transport van riet en (3) hoe om te gaan met naalden. De resultaten worden in 2016 verwacht en gecommuniceerd via de VBNE nieuwsbrief en de website. Daarnaast is ook gewerkt aan een Addendum om het convenant te verlengen de komende jaren. Zo zal er in de komende jaren ook ondersteuning beschikbaar zijn voor de sector. Het addendum is nog niet getekend, dit gebeurt waarschijnlijk in 2016.

Biocluster

In 2015 is de VBNE aangesloten bij een werkgroep van het Biocluster; de werkgroep communicatie. Gezamenlijk is met diverse partijen die lid zijn van het Biocluster gekeken naar een éénduidige boodschap die partijen kunnen communiceren als dat nodig is. Daarom ligt nu een document waar wordt ingegaan op 10 verschillende onderwerpen.

Hard gewerkt aan 'Actieplan bijdrage bos en hout aan de Groene Economie'

In de Natuurvisie die door Staatssecretaris Dijkema in april aan de 2e Kamer is aangeboden staat dat de staatssecretaris graag een actieplan/agenda wil ter stimulering van de bijdrage van de (Nederlandse) bos- houtketen aan de groene economie. EZ heeft de VBNE en PHN uitgenodigd mee te werken aan deze agenda/dit actieplan. De VBNE is voorzitter van de werkgroep en van de klankbordgroep. Afstemming binnen de VBNE vindt plaats met de werkgroep groene grondstoffen en het regieteam van het Plein van de Beheerpraktijk.

Om tot een Actieplan te komen lopen er twee sporen: stakeholdersessies, begeleid door IMI, en een scenariostudie door Alterra waarin bepaald wordt hoe vraag en aanbod zich kunnen ontwikkelen en deze duurzaam zijn samen te brengen. In 2015 zijn twee stakeholderbijeenkomsten gehouden: op 9 februari en 15 juni. Tijdens de bijeenkomsten is gewerkt aan het inkaderen van het onderzoek en aan het formuleren van acties voor in het actieplan. De planning is dat begin 2016 Alterra het onderzoek afrondt en op 21 maart 2016 de laatste stakeholderbijeenkomst plaatsvindt waarin de stakeholders acties kiezen en uitwerken.

Visie en doelstellingen van de werkgroep groene grondstoffen

In 2015 heeft de werkgroep groene grondstoffen een visie en een aantal doelstellingen geformuleerd. Op deze manier kunnen ze beter werken aan gezamenlijke doelstellingen en kunnen dit ook gericht doen. Het strategisch doel is het Producere van verantwoord voortgebrachte hernieuwbare groene grondstoffen. Diverse tactische doelen en bijbehorende activiteiten voor 2016 zijn ook geformuleerd. De belangrijkste conclusie van de werkgroep is dat de activiteiten die in 2016 worden uitgevoerd meer intern gericht zijn.

Gestart met Praktijkadvies biomassa oogsten, opslag en transport

In een samenwerking tussen Staatsbosbeheer (inhoud) en VBNE (redactie) is in 2015 gewerkt aan een praktijkadvies over biomassa oogsten, opslag en transport. Doel van het praktijkadvies is dat beheerders praktisch weten hoe zij biomassa efficiënt en effectief kunnen produceren, opslaan en transporteren. Het praktijkadvies wordt in 2016 afgerond.

Duurzaamheidscriteria bij- en meestook biomassa in energiecentrales

In het kader van het Energieakkoord zijn er criteria voor bij- en meestook opgesteld voor biomassa in energiecentrales gesubsidieerd door de SDE+ regeling. Daarbij is het van groot belang het onderscheid te maken tussen 'restmateriaal' en 'rondhout'. In de huidige criteria is een categorie opgenomen waardoor het mogelijk is om restmateriaal uit niet duurzaam beheerde bossen toch toe te staan. Maar het criterium is niet duidelijk. Daarom stelt EZ nu voor het criterium te schrappen. Op 8 oktober 2015 heeft de VBNE, samen met PHN, de AVIH en Platform Bioenergie hierover een brief gestuurd naar EZ. In de brief wordt een praktische oplossing voorgesteld. Daarnaast wordt in de brief aan EZ gevraagd om als sector eerder betrokken te worden in deze discussies over duurzaamheidscriteria die ook gevolgen hebben voor de Nederlandse beheerders. Begin 2016 liet EZ weten dat ze het voorstel niet overnemen. Wel bekijkt EZ of ze in de brief aan de TK over het handhaven van de duurzaamheidscriteria kan opmerken dat deze criteria uitsluitend zijn bedoeld voor de bij- en meestook in het kader van de SDE+ regeling. En dat als de criteria ook voor andere biomassatoepassingen zouden gaan gelden, dat dan opnieuw naar de criteria moet worden gekeken en dat alle betrokken partijen dan geraadpleegd moeten worden.

Geen toekomst meer voor Platform Hout Nederland in huidige vorm?!

De VBNE is sinds 2015 lid van Platform Hout Nederland (PHN). In 2015 heeft PHN zich ingezet bij het op de agenda krijgen en houden van het onderwerp 'hout' bij de overheid en bij maatschappelijke organisaties. Daarnaast speelde het hele jaar de discussie over de toekomst van PHN. Op 21 september hebben de leden daarom gesproken over de toekomstige agenda en vorm van PHN. Er is toen duidelijk afgesproken dat PHN toekomst heeft wanneer de activiteiten van PHN zich richten op de gehele houtketen EN als de leden actief betrokken zijn bij hun platform en zelf, in werkgroepen, projecten oppakken. Vervolgens is toen gewerkt aan een opzet voor PHN 2.0. Op 30 november, bij de volgende bijeenkomst van PHN, werd duidelijk dat één van de vijf leden lid af werd en dat een ander lid ook waarschijnlijk lid af zou worden. Daarmee vertegenwoordigt PHN niet langer de houtketen met maar drie leden (VBNE, papierindustrie en palletindustrie). Daarom staat begin 2016 de vraag op de agenda of PHN niet moet worden opgeheven.

Hoofdstuk 3 Plein van de professionals

3.1 Algemeen

De activiteiten op dit plein richten zich op gunstige voorwaarden voor de professionals (waaronder arbeidsvoorwaarden en arbeidsmarktbeleid), nu en in de toekomst, werkzaam in bos- en natuurbeheer. In tegenstelling tot de andere pleinen, kent dit plein een bredere vertegenwoordiging in het regieteam. Allereerst zijn in verband met de cao bos en natuur ook de werknemers (FNV en CNV Vakmensen) vertegenwoordigd. Ten tweede participeren ook twee niet-leden in dit plein, namelijk Landschapsbeheer Nederland en de Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH), zijnde werkgeversvertegenwoordigers.

Centraal op dit plein staat het faciliteren van de cao onderhandelingen bos en natuur tussen werkgevers en de werknemers. Daarnaast draagt het plein zorg voor goede arbeidsomstandigheden, voor de juiste toepassing van de arbeidsvoorwaarden en een optimale werking van de arbeidsmarkt waarbij voldoende goed opgeleide en gekwalificeerde professionals instromen en de huidige medewerkers duurzaam inzetbaar zijn.

3.2 Resultaten

De top 3 resultaten van het afgelopen jaar zijn:

- ✓ Opstarten van een traject om te komen tot een cao met moderne arbeidsvoorwaarden. Dit traject loopt nog door in 2016.
- ✓ Ontwikkelen van de Meerjarenvisie arbeidsmarkt 2016-2020 dat de belangrijkste doelstellingen bevat waar de komende 4 jaar aan gewerkt wordt en een proces om te komen tot de activiteitenplannen.
- ✓ Indienen van een zorgvuldig samengesteld Activiteitenplan 2016 voor een bedrag van € 352.363,- bij Fonds Colland Arbeidsmarktbeleid waarvoor de beschikking 18 januari 2016 is ontvangen.

Voor 2016 hebben sociale partners aangegeven op dit plein, naast het continueren van de bestaande activiteiten, prioriteit te willen geven aan de volgende twee activiteiten:

- Het opstellen van het Activiteitenplan 2017 aan de hand van het proces wat in de Meerjarenvisie arbeidsmarkt 2016-2020 staat omschreven.
- Het uitvoeren en wellicht afronden van het cao moderniseringstraject.

Hieronder per doel, zoals vastgesteld in het werkplan 2015, de behaalde resultaten van het Plein van de professionals.

1. Aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden voor werkgevers en werknemers in de sector bos en natuur

Cao bos en natuur 2015-2016

De sociale partners zijn in 2015 4 keer bijeen geweest om over de cao bos en natuur 2015 te spreken. De onderhandelingen over de cao bos en natuur 2015 hebben geleid tot een cao-akkoord die loopt van 1 januari 2015 tot en met 30 juni 2016. De belangrijkste afspraken op een rij:

- Lonen per 1 juli 2015 met 1,5% omhoog, per 1 januari 2016 nog eens 1% omhoog.
- Vakantiedagen verjaren na 3 jaar.
- De duur en opbouw van de WW wordt gerepareerd.
- Voor twee ondernemingsdelen blijft de afwijking gelden van de wet Flexibiliteit en Zekerheid. De afwijking houdt in dat medewerkers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd die

bijzondere projecten uitvoeren, tot hooguit zes tijdelijke contracten kunnen krijgen in een periode van te hoogste vier jaar.

Cao-modernisering van start gegaan

Sociale partners zijn in 2015 begonnen met een traject om de raam-cao bos en natuur te moderniseren met hulp van a-advies. Het traject bestaat uit meerdere fasen en de eerste fase is in 2015 uitgevoerd, de overige fasen zullen in 2016 en verder worden uitgevoerd. De resultaten van de eerste fase is dat sociale partners besloten hebben om zoveel mogelijk toe te gaan werken naar een cao zonder ondernemingsdelen. Daarnaast wordt de mogelijkheid van een persoonlijk keuzebudget verkend.

- 2. Goede arbeidsverhoudingen, goede arbeidsomstandigheden, een juiste toepassing van de arbeidsvoorwaarden, een optimale werking van de arbeidsmarkt en scholing en kennis*

Coördineren Activiteitenplan 2015 sector bos en natuur

De VBNE heeft in 2015 de uitvoering van het Activiteitenplan bos en natuur verzorgt. Dit was mogelijk door een overeenkomst tussen de NVBE en de VBNE waarin is afgesproken dat de VBNE voor de NVBE het Activiteitenplan coördineert. In totaal was voor 2015 € 372.114, - beschikbaar vanuit het Fonds Colland Arbeidsmarkt voor de uitvoering van het Activiteitenplan 2015, waarvan uiteindelijk € 285.723, - is benut (76,8%) om 14 projecten uit te voeren. De projecten varieerden van het ontwikkelen van Veiligheidsinstructiebladen, tot het opstellen van een meerjarenvisie arbeidsmarkt, tot het bevorderen van kennissamenwerking. Ook is de training Houd uw medewerkers inzetbaar dit jaar twee keer gehouden.

Activiteitenplan 2016 sector bos en natuur opgesteld en ingediend

In het najaar van 2015 is het Activiteitenplan 2016 door het regieteam van het Plein van de Professionals opgesteld en goedgekeurd. Daarna is deze verstuurd aan het bestuur van Colland Arbeidsmarktbeleid die het plan moet goedkeuren. In het plan staan twaalf projecten, onder andere: ondersteuning plein v/d professionals door VBNE, coachings-regeling, Nature Fits all, Veldwerkplaatsen, etc. Het totale subsidiebedrag bedraagt €352.363, -, daarnaast is er €200.000, - euro beschikbaar voor het Scholingsfonds en €60.000, - voor stimulering van BBL-opleidingen. Het activiteitenplan is eind december door het bestuur van Colland Arbeidsmarktbeleid goedgekeurd.

Verbeteren communicatie over activiteiten op Plein van de professionals

In 2015 is ingezet op het verbeteren van de communicatie over de activiteiten op het Plein van de professionals. Er heeft een artikelenreeks in het Vakblad Natuur Bos Landschap gestaan over uiteenlopende activiteiten die plaatsvinden op het plein. Daarnaast is wederom stevig gecommuniceerd in de nieuwsbrief van de VBNE. Speciale aandacht was er wederom voor het Scholingsfonds en de BBL-regeling waar bos- en natuurbeheerders die onder de raam-cao bos en natuur vallen gebruik van kunnen maken via Colland. Daarnaast heeft Wanne Roetemeijer een stage opdracht vanuit een communicatieopleiding afgerond met als onderzoeksvraag het verbeteren van het communiceren van de producten en diensten op het Plein van de professionals. Naar aanleiding van deze opdracht is de productenpagina van de VBNE aangepast.

Scholingsfonds minder gebruikt

Het scholingsfonds is in 2015 veel minder gebruikt dan in voorgaande jaren. Van de beschikbare €180.000,- is slechts 35% gebruikt, in 2013 was dit nog 75%. Hoe dit komt is niet bekend, dit wordt in 2016 onderzocht. Ook is niet bekend welke organisaties nu minder of niet meer aanvragen, dit wordt ook onderzocht.

3. Voldoende goed opgeleide en gekwalificeerde professionals, genereren van informatie over de arbeidsmarkt.

Meerjarenvisie arbeidsmarkt opgesteld

In 2015 is de Meerjarenvisie arbeidsmarkt 2016-2020 met behulp van bureau Zet opgesteld. In een aantal workshops hebben sociale partners gezamenlijk besloten aan welke doelen de komende jaren gewerkt gaat worden. De verschillende trends en ontwikkelingen van de afgelopen jaren zijn onderzocht. Vervolgens worden er 4 hoofddoelstellingen onderscheiden waarvan de volgende twee de belangrijkste zijn: duurzaam en flexibel inzetbare vitale medewerkers en zorgen voor voldoende instroom van nieuwe passend opgeleide medewerkers. In de visie worden diverse suggesties gedaan voor nieuwe activiteiten voor de komende jaren. Tenslotte wordt een proces omschreven om te komen tot de komende activiteitenplannen.

Arbeidsmarktonderzoek niet uitgevoerd

Sociale partners hebben besloten om het arbeidsmarktonderzoek pas in 2016 uit te laten voeren. Zo kan het arbeidsmarktonderzoek synchroon lopen met de Meerjarenvisie.

Van ‘Maatschappelijke stages’ naar ‘jongerenparticipatie’

De maatschappelijke stage is vanaf schooljaar 2015-2016 niet meer verplicht, maar scholen kunnen hier wel vrijwillig voor blijven kiezen. Het project Betrokken bij Buiten is daarom ook 2015 voortgezet. Dit jaar is het project verbreed naar alle jongerenactiviteiten, dus niet alleen de maatschappelijke stages. Er is een training over omgaan met jongeren ontwikkeld en gegeven en er is een scholenflyer gemaakt. Zo kunnen beheerders gericht scholen benaderen. Tenslotte is een Betrokken bij Buiten dag voorbereid die begin 2016 heeft plaatsgevonden.

Nature fits all

Het project Nature fits all, bedoeld om middelbare scholieren enthousiast te maken voor een vervolgopleiding het groen, heeft aan andere projectleider gekregen in 2015. Daarom heeft het project vertraging opgelopen en is alleen gewerkt aan de website van Nature fits all.

Expertgroep Aequor

De expertgroep van Aequor die kijkt naar de invulling van het MBO-onderwijs is alleen in het voorjaar van 2015 bijeen gekomen. Per 1 augustus 2015 is Aequor opgeheven en zijn de wettelijke taken van Aequor naar Stichting Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (SBB) gegaan. Deze bijeenkomsten gingen daarom vooral over de overgang naar SBB. De VBNE is na 1 augustus 2015 gaan participeren in het werkgeversplatform van de sectorkamer Voedsel, groen en gastvrijheid.

Werkveldadviescommissies Van Hall Larenstein en WUR

De VBNE neemt deel aan de werkveldadviescommissies van de opleidingen bos- en natuurbeheer van Hall Larenstein en de WUR. Hierbij gaat het om de behoeften/wensen vanuit het werkveld aan kennis en competenties van afgestudeerden te matchen met de opleidingen. In 2015 zijn beide werkveldadviescommissies niet bijeen geweest.

VBNE doet voorlopig niet mee aan het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving

In de eerste helft van 2015 heeft de VBNE meegedacht en meegewerkt aan het opbouwen van het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving. Doel van het Kenniscentrum is de innovatie aanjagen door werkveld, overheden en onderwijs te verknopen. Het initiatief voor het kenniscentrum is genomen door de groene onderwijsinstellingen (AOC's, HAO's en WU). Op 3 juni heeft het bestuur besloten om toch niet met de VBNE te participeren in het Kenniscentrum. Dit omdat het bestuur niet verwacht dat het 'gebouw' van het Kenniscentrum nu, en in de toekomst, een toegevoegde

waarde heeft. Als gevolg participeert de VBNE niet meer in de gesprekken rondom het Kenniscentrum. In de bestuursvergadering van 22 oktober heeft het bestuur afgesproken om in 2016 nogmaals te kijken naar de relatie tussen de VBNE en het Kenniscentrum.

Wel participeert de VBNE in één van de projecten dat loopt binnen het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving, namelijk het project 'Lerend netwerk 'verbeteren bedrijfsresultaten boseigenaren'. Op 8 december is een start gemaakt met het lerend netwerk 'verbeteren bedrijfsresultaten boseigenaren'. Aanwezig waren ruim 20 particuliere eigenaren. Van Hall Larenstein begeleidt het netwerk. De FPP en de VBNE zitten in de stuurgroep. De financiering komt vanuit het Kenniscentrum Natuur en Leefomgeving. De komende jaren worden vier bijeenkomsten georganiseerd rondom de thema's: waardecreatie, samenwerking, en kennis&kunde. De opgedane ervaringen worden uiteindelijk ook met de andere eigenaren binnen de VBNE gedeeld.

4. Duurzaam inzetbare medewerkers door stimuleren veilig en gezond werken.

Alle onderwerpen op het gebied van arbeidsomstandigheden en veiligheid worden voorbereid door de werkgroep arbo en veiligheid. In bijlage 1 staat welke personen deel nemen aan de werkgroep.

Online Wegwijzer veiligheid en gezondheid

In 2015 heeft de VBNE samen met sociale partners en Jan Polman buitenruimte en advies de wegwijzer veiligheid en gezondheid ontwikkeld. Deze online wegwijzer kan helpen om op een snelle manier een scan te maken van de veiligheids- en gezondheidsaspecten bij verschillende werkzaamheden. Daarnaast is duidelijk aangegeven waar aanvullende informatie in bijvoorbeeld de Arbocatalogus of Arboinfolbladen te vinden zijn.

Veiligheidsinstructiebladen ontwikkeld

De VBNE heeft samen met sociale partners en Jan Polman veiligheidsinstructiebladen ontwikkeld. Deze instructiebladen verschillen van de Arboinfolbladen omdat ze echt bedoeld zijn om instructies mee te geven. Ze zijn dan ook geschikt voor het instrueren van vrijwilligers. Er zijn op dit moment 7 bladen ontwikkeld, bijvoorbeeld over het ophangen van nestkastjes, het knotten van bomen en het werken met een motorkettingzaag.

Sticker controle teken gelanceerd

Om de tekenfolder en de tekenverwijderaar te complementeren heeft de VBNE, samen met sociale partners en Stigas, een sticker ontwikkeld voor het controleren op teken. Deze sticker kan op toiletten en in douches opgehangen worden zodat mensen eraan herinnerd worden dat ze zichzelf op teken moeten controleren. Beide producten zijn door de VBNE gepresenteerd en gelanceerd tijdens de opening van de Week van de Teek op maandag 13 april.

Arbocatalogus up-to-date

In samenwerking met VBNE, AVIH, CNV Vakmensen en FNV houdt Stigas de Arbocatalogus continue up to date. De arbocatalogus is een praktisch hulpmiddel bij het opzetten van een gezonde en veilige bedrijfsvoering. Voor de meest voorkomende knelpunten en aandachtsgebieden in het werk hebben werknemers- en werkgeversorganisaties samen oplossingen en aanbevelingen op een rij gezet.

Hoofdstuk 4 Plein van de kennis

4.1 Algemeen

De activiteiten op dit plein richten zich op de ontwikkeling en het delen van de noodzakelijke inhoudelijke kennis voor een professioneel, efficiënt en effectief beheer van bos en natuur nu en in de toekomst. Dit betekent onder andere dat gewerkt wordt aan de uitvoering van het kennisprogramma 'Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit', aan het onderling delen van kennis en aan de overheid wordt geadviseerd over de behoefte aan kennisontwikkeling ten behoeve van de sector. In het kader van kennis delen worden per jaar ca. 16 veldwerkplaatsen georganiseerd om kennis uit te wisselen over nieuwe wetenschappelijke inzichten in het natuurbeheer.

Het Plein van de Kennis wordt aangestuurd door het regieteam. De samenstelling van het regieteam is te vinden in bijlage 1. Het regieteam is de aanjager van de projecten, stelt de doelen en het werkplan vast en is de coördinatie voor eventuele werkgroepen en adviseert het bestuur. Direct aanspreekpunt is de adviseur van het plein van de beheerpraktijk.

4.2 Resultaten

De top 3 resultaten in 2015 op het Plein van de kennis:

- ✓ het Stimuleringsfonds 'Kennis delen' is opengesteld en daaruit zijn vele succesvolle activiteiten ondersteunt;
- ✓ er zijn 16 succesvolle veldwerkplaatsen georganiseerd met ca. 350 deelnemers;
- ✓ het opstellen van het Actieplan kennissamenwerking.

Verder specifiek voor het Kennisnetwerk OBN de drie volgende toppers in 2015:

- record aantal communicatie activiteiten georganiseerd om OBN kennis te laten stromen richting gebruikers (terreinbeheerders, provincies, etc.), waaronder succesvol symposium over biodiversiteit en kustbeheer i.s.m. Rijkswaterstaat in Utrecht;
- vier provincies hebben gezamenlijk geïnvesteerd in OBN-onderzoek over PAS maatregelen in de duinen;
- strategie bepaald voor OBN hoe effectief te opereren in het kader van het New Biogeographical Process van de Europese Commissie voor de Atlantische zone.

Hieronder per doel, zoals vastgesteld in het werkplan 2015, de behaalde resultaten op het Plein van de kennis.

1. Een inzichtelijk kennisaanbod voor leden van de VBNE maken en openstellen voor elkaar

Het interne aanbod van kennisactiviteiten bij de leden van de VBNE is divers en ieder heeft zijn eigen accenten. De huidige reorganisaties en heroriëntaties op taken bieden een kans om meer samen te werken op het gebied van kennis delen. Het principe is dat interne kennisdeel-activiteiten ook voor de andere leden relevant zijn en dus binnen de VBNE voor elkaar willen openstellen. De regiegroep heeft drie prioriteiten benoemd om gezamenlijke activiteiten op te organiseren gericht op kennis delen. In 2015 is een van de prioriteiten uitgewerkt in een succesvol cursusprogramma, de andere twee zullen in 2016 worden opgepakt:

- Op 30 september en 8 oktober heeft de training 'Kwaliteit in rivierprojecten' plaatsgevonden. Met 35 rivierbeheerders is ingegaan op hoe kwaliteitsborging (natuurkwaliteit) in rivierprojecten efficiënt en effectief te organiseren. De cursus is vanuit Smart Rivers inhoudelijk vormgegeven. Vanuit de VBNE en OBN is dit bekostigd. Vanwege de grote

interesse is deze training herhaald (met nog eens 30 deelnemers) op 26 november en 3 december. Deze tweede training is door OBN en Staatsbosbeheer mogelijk gemaakt;

- SNL, met name betreffende de beheerevaluatie (er is een bijeenkomst in februari 2016 over verzamelen en gebruiken van monitoringgegevens);
- Aspecten rondom integrale gebiedsontwikkeling van bos, natuur, landschap en landbouw (bijeenkomst voorjaar 2016).

2. Samenhangende programmering van kennisvragen waarmee andere kennisprogramma's kunnen worden bediend

De VBNE heeft in 2014 de eerste stappen gezet om de aansturende rol als eigenaren en beheerders van bos en natuur op het (beleidsondersteunend) onderzoek van o.a. het ministerie EZ (weer) op te pakken. Voor inbreng in het Beleidsondersteunend Onderzoek (BO-onderzoek) 2015 van EZ is in het voorjaar van 2014 een kennisnotitie opgesteld, gebaseerd op interne kennisnotities van de leden, en bij EZ ingediend. Hierbij is deels samen met BIJ12 opgetrokken omdat zij ook meer grip willen krijgen op de inhoud van het BO-onderzoek dat EZ laat uitvoeren.

De ambitie van de VBNE is om voor de langere termijn een samenhangende kennisagenda van de VBNE te ontwikkelen en die jaarlijks te actualiseren. Hiermee gaat de VBNE in voorjaar 2016 verder. Daarbij wordt het kennislandschap breder in kaart gebracht om voor de realisering van de eigen kennisagenda de diverse geldstromen in kennis beter te kunnen benutten.

3. Kennisdelen vergemakkelijken door uitvoeren van een verkenning

De VBNE heeft in 2015 uit het Activiteitenplan van het Fonds Colland Arbeidsmarkt een subsidie gehad om een actieplan Kennissamenwerking op te stellen. Het actieplan is opgesteld door Bureau ZET. Doel van het project was om te verkennen of verdere samenwerking binnen de sector bos en natuur op het gebied van kennis delen haalbaar is. Allereerst is in het project verkend dat de wensen zijn in de sector bos en natuur om meer samen te werken op het gebied van kennis delen. Op basis van de resultaten zijn concrete nieuw op te pakken activiteiten uitgewerkt die voor de sector bos en natuur haalbaar zijn en is een uitvoeringsplan geformuleerd. Het plan zal in de loop van 2016 door het bestuur worden vastgesteld en daarna worden uitgevoerd.

4. Kennisdelen in het veld over nieuw ontwikkelde kennis uit OBN onderzoek en andere urgentie beheerkwesties.

Beheerdersdag

Op vrijdag 26 september 2015 heeft de 7^e editie van de beheerdersdag plaats gevonden. Ruim 400 mensen waren naar Radio Kootwijk gekomen. Het programma was enorm gevarieerd: een workshop over kwaliteit van plantmateriaal was populair en ook de workshop met een maatschappelijk onderwerp over de 'burgerparticipatie' was zeer in trek. Zie voor de rest van het persbericht www.beheerdersdag.nl

De VBNE heeft in 2014 de dag samen met de Unie van Bosgroepen en De12L georganiseerd. In 2015 waren de VBNE en de UvB gezamenlijk de opdrachtgevers voor de dag. Voor het eerst is gewerkt met een werkgroep beheerdersdag. In deze werkgroep participeerden namens alle leden van de VBNE één persoon. Dit heeft goed uitgepakt: het programma was nog gevarieerder en meer mensen vanuit NM, SBB en de provinciale landschappen dan voorheen waren aanwezig. De

dag heeft nu ook een eigen logo en een nieuwe website. Daarnaast is voor het eerst een 'Beheerdersdagmagazine' uitgebracht waarin van bijna alle workshops informatie staat. Dit magazine werd op de dag zelf aan alle deelnemers uitgereikt.

Succesvol veldwerkplaatsen seizoen

VBNE en OBN kijken terug op een succesvol veldwerkplaatsenseizoen. De stijgende lijn in het aantal deelnemers is in vergelijking met 2013 en 2014 voortgezet met bijna 350 deelnemers bij 15 veldwerkplaatsen. Bijlage 4 bevat een overzicht van alle veldwerkplaatsen. De helft van de veldwerkplaatsen was zelfs volgeboekt (25 deelnemers). De belangstelling is te danken aan de veelzijdigheid aan onderwerpen en aan de veel frequentere digitale publiciteit. In mei is de nieuwe website online gegaan: zie www.beheerdersdag.nl. De infobladen zijn in een nieuw jasje gestoken en er wordt een uitgebreider verslag gemaakt. Zeer regelmatig wordt de digitale nieuwsbrief van de veldwerkplaatsen naar ruim 1700 adressen gestuurd. Daarin worden nieuwe veldwerkplaatsen aangekondigd en worden de infobladen met geïnteresseerden gedeeld. Met een enkele uitzondering krijgen de veldwerkplaatsen een waardering van meer dan een 7,5 van de deelnemers. Zie voor het volledige overzicht van de veldwerkplaatsen: www.veldwerkplaatsen.nl.

Er is met Stowa en Natuurpunt afgesproken dat zij vanaf 2016 mee betalen aan de veldwerkplaatsen en er dus meer aandacht komt voor water en er ook veldwerkplaatsen in Vlaanderen worden georganiseerd. Met het netwerk Groene bureaus zijn afspraken gemaakt om hun deelname aan de veldwerkplaatsen te stimuleren.

Ondanks de extra investeringen in de infobladen en de nieuwe website is € 6.000 over. Dit komt vooral door het grote aantal deelnemers. Een volledig verslag van het seizoen is aangeboden aan het Fonds Colland Arbeidsmarkt die ca 1/3 deel van de kosten financiert.

Stimuleringsfonds Kennis Delen

In 2014 heeft de VBNE van het Bosschap een subsidie ontvangen waarmee een fonds is ingesteld met als doel de komende drie jaar in een programma 'Kennis delen in samenwerking' projecten en activiteiten te ondersteunen die gericht zijn op 'kennis delen' in relatie tot een bedrijfsmatig en professioneel beheer van bos en natuur (€ 50.000/jaar). Voor 2015 is gekozen om € 35.000 via een subsidieregeling beschikbaar te stellen voor terreineigenaren/terreinbeheerders en € 15.000 voor initiatieven vanuit de VBNE.

In 2015 zijn vanuit het fonds 13 activiteiten gehonoreerd. Daarmee zijn tal van succesvolle activiteiten georganiseerd. Voorbeelden zijn bijeenkomsten over werken met beheervrijwilligers, kennismiddag over toekomstig bosbeheer en een 'bunkerdag'. Ook de succesvolle cursus over kwaliteit in rivierprojecten is hieruit bekostigd. Alle kennisproducten zijn te vinden op www.vbne.nl

In november heeft de regiegroep Plein van de Kennis de subsidieregeling geëvalueerd. Conclusie is dat de regeling succesvol heeft gewerkt. Verder is voorgesteld om het bedrag voor 2016 geheel voor actieplan kennisdelen te gebruiken.

Overzicht activiteiten Fonds Kennisdelen 2015

Wat	Wie	Waar
Kennisuitwisseling omtrent kennis en ervaring praktisch bosbeheer op landgoederen	Landgoed Den Treek – Henschoten, 't Schoutenhuis, diverse adviesbureaus	Landgoed Den Treek – Henschoten (Woudenberg)
Workshop 'gemeenten met bos'. Kennisuitwisseling over functies,	Gemeente Westerveld, Bosgroep Noord-Oost Nederland	Diever

belang, kosten en baten van gemeentelijk bosbeheer		
Kennisdag insectenvriendelijk graslandbeheer	It Fryske Gea en de Vlinderstichting	Alde Feanen
Oogstdemonstratie wilgenplantage	Probos en Leisure Lands	Voorthuizen
Workshop 'werken met zelfstandig werkende beheervrijwilligers'	Landschap Noord-Holland en Movisie	Overveen (Kennemerduinen)
Veldonderzoek naar natte landschapselementen (<i>Citizen Science</i>)	Landschapsbeheer Groningen en Natuurmonumenten	Noordlaren
Bijeenkomst over nieuwe samenwerkingsverbanden en verdienmodellen voor Grenspark	Grenspark, de Natuurmakelaar, provincie Noord-Brabant	Grenspark De Zoom – Kalmthoutse Heide
Symposium 'Beheren met (SNL)monitoregevens'	LandschappenNL, Bosgroepen, Natuurmonumenten, FPG, Staatsbosbeheer	Nijkerk
Bijeenkomst over omgang met militair erfgoed in beheer (Atlantikwall) gericht op kennisuitwisseling tussen verschillende beheerders	Natuurmonumenten	Goeree
Bosatelier 'Het bosbeheer van morgen' over sturing in het bosbeheer	Probos, Staatsbosbeheer en de KNBV	Amerongen
Ontwikkelen en organiseren van training voor beheerders en vrijwilligers om jongerenprojecten op te kunnen zetten	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en LandschappenNL	Leersum
Cursus 'Kwaliteitsborging in rivierprojecten'	Smart Rivers, Staatsbosbeheer en OBN	Nistelrode
Ontwikkeling SNL beheeradviezen	FPG en OBN	n.v.t.

VBNE versterkt band met Vakblad Natuur, Bos en Landschap verder

Het Vakblad Natuur, Bos en Landschap is hét vakblad voor de beheerders in bos en natuur. Het blad heeft een oplage van 1.600 en verschijnt 10 keer per jaar. De VBNE is vertegenwoordigd middels Evelien Verbij in het bestuur en middels Anne Reichgelt in de redactie van de stichting die het vakblad uitgeeft. Veel artikelen in het Vakblad komen direct of indirect voort uit of raken aan onderwerpen die binnen de VBNE worden besproken en opgepakt. Bijlage 3 van dit jaarverslag van een overzicht van publicaties. Daarin is goed te zien dat de VBNE het Vakblad goed weet te vinden. Het Kennisnetwerk OBN heeft al langer een structurele relatie met het blad middels een nieuwsbrief die vier keer per jaar verschijnt als katern in het vakblad. Vanaf 2015 is er ook een structurele relatie met het Fonds Colland Arbeidsmarkt. De sociale partners gaan structureel het vakblad inzetten voor de communicatie over activiteiten uit het Fonds Colland Arbeidsmarktbeleid.

5. Kennisontwikkeling en kennisverspreiding op het gebied van natuurherstel via het Kennisnetwerk OBN

Het Kennisnetwerk OBN kent een uitgebreid eigen jaarverslag. De verantwoording met betrekking tot OBN beperkt zich in dit jaarverslag van de VBNE tot de bestuurlijke verantwoordelijkheden van de VBNE voor het OBN en enkele hoogtepunten.

Jaarverslag 2014, uitvoering Jaarplan 2015 en Jaarplan 2016

In de samenwerkingsovereenkomst 2014-2018 tussen BIJ12 en de VBNE is een jaarcyclus voor het Kennisnetwerk OBN afgesproken. Het bestuur van de VBNE is verantwoordelijk voor het Jaarverslag met financiële verantwoording 2014, uitvoering Jaarplan 2015 en het vaststellen van

het Jaarplan 2016. Voorafgaand aan de goedkeuring van het Jaarverslag 2014 heeft op 23 april een gesprek plaatsgevonden tussen VBNE en BIJ12/EZ waarbij naast het jaarverslag gesproken is over de rol van het OBN in de PAS-kennisontwikkeling en de afstemming op het beleidsondersteunend onderzoek van EZ.

Het Jaarplan 2015 is op 2 december 2014 door BIJ12 goedgekeurd. Over de uitvoering ervan is waar nodig overleg met de kenniscoördinator van BIJ12 zoals over de PAS Kennisagenda en de samenwerking met het Faunafonds.

Het Jaarplan 2016 is op 16 oktober aangeboden aan BIJ12/EZ en op 7 december goedgekeurd. Voorafgaand aan de goedkeuring van het Jaarplan 2016 heeft op 9 november een gesprek plaatsgevonden tussen VBNE en BIJ12/EZ, waarbij de inhoud van het jaarplan, de rol van de provincies in het OBN-netwerk en het nieuw opgerichte deskundigenteam Cultuurlandschap zijn besproken. Ook is toen het plan van aanpak voor de tussentijdse evaluatie van het OBN vastgesteld.

Cofinanciering provincies voor OBN onderzoek

De provincies financieren via de BIJ12 het OBN onderzoeksbudget voor de periode 2014-2018, met € 800.000 per jaar. Omdat het onderzoeksbudget vergeleken met de periode 2010-2013 met de helft is afgenomen, is cofinanciering zeer belangrijk geworden om relevant onderzoek te blijven uitvoeren. Wat betreft cofinanciering is 2015 succesvol geweest. Met name provincies hebben individueel bijgedragen aan voor hen relevant OBN onderzoek. Als voorbeeld de vier kustprovincies die samen extra financiering hebben ingebracht voor onderzoek naar PAS herstelmaatregelen in de Grijze duinen. Daarnaast heeft de provincie Limburg extra financiering ingebracht eveneens voor PAS-gerelateerd onderzoek.

Adviescommissie OBN 2015: PAS, cofinanciering en evaluatie

Naast het bestuur van de VBNE speelt voor de inhoudelijke en organisatorische zaken rondom het OBN vooral de Adviescommissie OBN (AC) een centrale rol. Met ingang van 1 januari 2014 is Teo Wams, in zijn rol als bestuurslid van de VBNE, voorzitter van de Adviescommissie OBN geworden. De AC kwam in 2015 bijeen op 15 januari, 16 april, 25 juni, 17 september en 12 november. Naast de bespreking van de onderzoeksvoorstellen heeft de AC gesproken over de organisatie van het OBN zoals de vertegenwoordiging van provincies en verbreding van de vertegenwoordiging door beleidsmakers en over de Kennisagenda PAS.

Record aantal communicatie-activiteiten in 2015

In 2015 zijn veel projecten uitgevoerd met als doel verspreiding van OBN kennis uit onderzoek. Bijvoorbeeld een themanummer over OBN onderzoek in het Heuvelland, en een groot symposium over biodiversiteit en kustveiligheid vanuit het OBN Deskundigenteam Duin- en Kustlandschap. Dit vond plaats in het LEF-centrum in Utrecht, in samenwerking met Rijkswaterstaat. Ook een aantal brochures met toegankelijke gepresenteerde resultaten vanuit OBN onderzoek zijn vervaardigd en succesvol gebleken. Zoals een brochure over stikstof depositie in droge bossen en een brochure (in samenwerking met Vogelbescherming) over de Roerdomp en peilbeheer in laagveenmoerassen.

6. Basisinformatie bos- en natuurbeheer inzichtelijk maken en delen.

De VBNE heeft ten aanzien van dit doel in 2015 geen specifieke activiteiten ondernomen. In de evaluatie en formulering van de ambities van de VBNE voor de komende jaren zal het bestuur moeten besluiten of deze activiteit inderdaad bij de VBNE moet worden ondergebracht en wat de verwachtingen en ambities zijn.

Hoofdstuk 5 Vanuit de werkorganisatie

In dit tweede volledige jaar van de VBNE is gewerkt aan de opbouw van de vereniging en de werkorganisatie. Eind 2015 is het grootste deel van de opbouw afgerond en kun je spreken van 'reguliere' activiteiten. In 2015 is verder gewerkt aan de zichtbaarheid van de VBNE en de communicatie met de leden en zijn afspraken gemaakt over de huisvesting van de VBNE de komende jaren. Hieronder een kort overzicht van de belangrijkste activiteiten en mijlpalen.

1. De gemeenten treden toe tot de VBNE

Bij de oprichting van de VBNE was niet bekend of en hoe de gemeentelijke bos- en natuureigenaren zich zouden gaan organiseren en lid wilde worden van de VBNE. Wel is in de statuten toen een plek gecreëerd voor een extra lid van de VBNE zijnde deze gemeentelijke eigenaren. In het voorjaar van 2014 hebben enkele gemeenten op de Veluwe aangegeven een vereniging op te willen richten welke zich vervolgens bij de VBNE zou willen aansluiten. De gemeenten Nunspeet en Venray hebben deze wens opgepakt. Op donderdag 27 augustus 2015 hebben de gemeenten Nunspeet en Venray de Vereniging van Gemeentelijke bos- en natuurterreineigenaren (VGBNE) opgericht. Het bestuur van de VBNE had al eerder, op 3 juni, besloten de VGBNE tot lid toe te laten.

Na de oprichting zijn alle gemeenten die voorheen bij het Bosschap stonden ingeschreven, aangeschreven. Op 31 december 2015 had de VGBNE 31 leden. Deze leden vertegenwoordigen tezamen meer dan 20.000 ha. Daarnaast hebben meer dan 10 gemeenten aangegeven interesse te hebben in een lidmaatschap. In 2016 zal de VGBNE verder kijken hoe en wat voor activiteiten ze wil ontwikkelen via de VGBNE en hoe ze wil participeren in de VBNE.

2. De VBNE werkt aan zijn herkenbaar en zichtbaarheid voor de leden en de organisaties waar de VBNE mee samenwerkt.

Maandelijkse digitale nieuwsbrief VBNE wordt goed gelezen

De VBNE heeft stuur vanaf 11 februari 2014 maandelijks een digitale nieuwsbrief naar een kleine 4000 lezers. Uit de lezersstatistieken blijkt dat de nieuwsbrief zeer goed wordt gelezen en dat lezers relatief veel doorklikken bij de diverse onderwerpen. Ook ontvangt de VBNE veel vragen en verzoeken tot sturen van producten naar aanleiding van de nieuwsbrief.

VBNE actief op twitter

De VBNE maakt actief gebruik van social media waarbij vooral ingezet wordt op twitter. De VBNE heeft ondertussen bijna 1000 volgers. De VBNE kondigt via twitter bijeenkomsten aan, twitter over bijeenkomsten, en verspreidt nieuws via twitter.

De producten pagina van de website www.vbne.nl in 2015 herzien

De VBNE heeft vanaf eind december 2014 een eigen website. De complexiteit was en is de grote hoeveelheid producten en hoe je dat overzichtelijk weer geeft. In 2015 is hier een grote slag in gemaakt en vanaf eind 2015 zijn de producten gegroepeerd per thema zodat de lezer nu veel sneller de juiste producten vindt.

Flyer over VBNE

In 2015 is een korte flyer gemaakt over wat de VBNE is en doet. Deze wordt uitgedeeld bij diverse bijeenkomsten, zoals de beheerdersdag.

- 3. De VBNE heeft een financiële administratie waaruit kwartaalrapportages en een jaarrekening kan worden opgemaakt. Er is een accountant die de jaarrekening van de VBNE controleert.*

De VBNE maakt voor de financiële boekhouding gebruik van Exact Online. Voor de financiële administratie huurt de VBNE een financiële administrateur in voor 6 uur per week. Deze persoon voert ook de financiële administratie voor het Kennisnetwerk OBN en voor het Activiteitenplan bos en natuur (Colland). De accountant van de VBNE is BakerTillyBerk. In 2015 heeft deze de eerste jaarrekening van de VBNE gecontroleerd. De accountant heeft een accountantsverklaring afgegeven en de alv heeft decharge verleend over de jaarrekening 2013-2014.

- 4. De VBNE heeft een HR beleid waarin o.a. aandacht is voor de functioneringscyclus en de training van de medewerkers.*

De VBNE volgt de cao bos en natuur, deel De Landschappen. Vanaf 1 november 2015 hebben de zes medewerkers van de VBNE een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De VBNE heeft een HR beleid met daarin afspraken over het verloop van de functioneringscyclus, mogelijkheden voor opleidingen en trainingen, de vertrouwenspersoon, de Arbo dienst waar de VBNE gebruik van maakt, thuis werken etc.

In 2015 zijn met alle medewerkers doelstellingsgesprekken en functioneringsgesprekken gevoerd. Verder is er beperkt gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor opleidingen en trainingen. Wel heeft het hele team 2 dagdelen besteed aan 'teambuilding' onder professionele begeleiding. Het jaarverslag van de vertrouwenspersoon laat zien dat in 2015 geen gebruik is gemaakt van de vertrouwenspersoon. Verder heeft de VBNE een document met daarin de organisatieregels omtrent bijvoorbeeld het afsluiten van het pand etc.

De VBNE is vrijwillig aangesloten bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw (BPL). Verder heeft de VBNE een verzuimverzekering om het financiële risico bij arbeidsongeschiktheid van het personeel te verzekeren. Ook heeft de VBNE een ongevalverzekering voor haar medewerkers.

- 5. De VBNE maakt gebruik van moderne ICT- en communicatietechnieken die het mobiel werken faciliteren.*

De VBNE heeft een overeenkomst met Speyk van wie de VBNE de ICT diensten inhuurt. Vanaf eind december heeft de VBNE glasvezel. De VBNE werkt in de cloud zodat alle medewerkers van de VBNE overal in kunnen loggen om te werken. Daarnaast hebben alle medewerkers een smartphone. Op kantoor maakt de VBNE gebruik van digitale telefonie.

- 6. De VBNE blijft tot eind 2020 in Driebergen*

De VBNE had een huurcontract voor de Princenhof Park 9 te Driebergen tot 1 mei 2016. De VBNE heeft mogelijke andere locaties voor de VBNE bekeken. Ook zijn de onderhandelingen met de huidige verhuurder van het pand in Driebergen, Lisman en Lisman, gestart. Deze onderhandelingen verliepen gunstig voor de VBNE. Daarom heeft het bestuur besloten om met de VBNE in ieder geval tot eind 2020, het moment van de volgende evaluatie, op de huidige locatie te blijven.

Bijlage 1 Samenstelling organen en werkorganisatie VBNE per 31-12-2015

Leden van de VBNE

- Staatsbosbeheer
- De12Landschappen
- Vereniging Natuurmonumenten
- Federatie Particulier Grondbezit
- Ministerie van Defensie
- Vereniging van Gemeentelijke Bos- en Natuureigenaren (VGBNE)

Algemene ledenvergadering

Organisatie	Naam afgevaardigde
Federatie Particulier Grondbezit	Albert Schimmelpenninck Tineke de Vries Frederik Nijpjes
Ministerie van Defensie Staatsbosbeheer Natuurmonumenten De12Landschappen	Roy Pillen Theo Meeuwissen Ron Adelaar Luuk Daamen Ton Roozen
VGBNE	Harry Brouwers

Bestuur

Organisatie	Bestuurslid	Plaatsvervangend bestuurslid
Voorzitter	Maurits van den Wall Bake	
Federatie Particulier Grondbezit	Annette ter Kuile (secretaris)	Erik Somsen (tot 8/10/2015) Paul Kindt (vanaf 8/10/2015)
Ministerie van Defensie Staatsbosbeheer Natuurmonumenten De12Landschappen	Frans Borgonje Sylvo Thijsen (plv. voorzitter) Teo Wams Hank Bartelink (penningmeester)	Roel Broeksma Mascha Brouwer Nico Altena Marco Glastra
VGBNE	Edward van der Geest	

Regieteam Plein van de beheerpraktijk

Portefeuillehouder vanuit het bestuur	Frans Borgonje
Staatsbosbeheer	Harrie Hekhuis
FPG	Hans Gierveld
De12Landschappen	Michiel Houtzagers
Ministerie van Defensie	Frans Borgonje
Natuurmonumenten	Henk Siebel
VGBNE	Mark Karsemeijer
Adviseur Plein van de beheerpraktijk	Anne Reichgelt

Regieteam Plein van de professionals

Portefeuillehouder vanuit het bestuur	Hank Bartelink
Staatsbosbeheer	Willem Sytsma
FPG	Hendrik de Beaufort
De12Landschappen	Anita Bosma
Ministerie van Defensie	Geen invulling vanuit Defensie
Natuurmonumenten	Ron Adelaar
AVIH (sociale partner – werkgever)	Erik Pieters & Berdien van Overeem

Landschapsbeheer NL (sociale partner – werkgever)
FNV
CNV
Adviseur Plein van de professionals

Rob Meijers
Wim Baltussen & Marius Grutters
Jacqueline Kraan & Mariska Oudejans-van Aanholt
Annika van Dijk

Regieteam Plein van de kennis

Portefeuillehouder vanuit het bestuur
Staatsbosbeheer
FPG
De12Landschappen
Ministerie van Defensie
Natuurmonumenten
Adviseur Plein van de kennis

Teo Wams
Theo Meeuwissen
Jaap Starckenburg
Henk de Vries of Uko Vegter of Berry Lucas
Vacature
Wanne de Bie
Wim Wiersinga / Mark Brunsveld

Werkgroep Arbo en veiligheid

André Effink
Eric Vogel
Jan Polman

Jacqueline Kraan
Mirjam de Groot
Ron ten Voorde
Marlies Metsemakers
Sylvia Bruning
Marja Zandberg

FNV
Natuurmonumenten
Adviseur vanuit Polman arbo & veiligheid
buitenruimte
CNV Vakmensen
Stigas
AVIH
Staatsbosbeheer
FPG
Landschapsbeheer Nederland

Werkgroep water en natuur

Berry Lucas
Corine Geujen
Floris Verhagen
Willem de Beaufort
Marieke van Gerven
Paul Vertegaal

De 12 Landschappen
Natuurmonumenten
FPG
FPG (plaatsvervanger)
Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten

Werkgroep invasieve exoten

Henk Groenewoud
Johan van Valkenburg
Hans Kaljee
Erwin Al
Henk Siebel
Rino Jans

ministerie van EZ
NVWA
gemeente Amsterdam
Staatsbosbeheer,
Natuurmonumenten
Unie van Bosgroepen

Werkgroep natuurbrandbeheersing

Hans van Dijk
Bert Biemans
Jap Smits
Frans Borgonje

Natuurmonumenten
Het Utrechts Landschap
Staatsbosbeheer
Defensie

Werkgroep gedragscode bosbeheer

Rino Jans
Kees Boon
Henk Siebel
Houdijn Beekhuis
Astrid Doesburg

Unie van Bosgroepen
AVIH
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer
Vogelbescherming

Erwin Al
Berry Lucas
Jos Swart,
Govert Bos

Staatsbosbeheer
DeLandschappen
Defensie
Landgoed Scherpenzeel/FPG

Werkgroep gedragscode natuurbeheer

Houdijn Beekhuis
Henk Siebel
Berry Lucas
Leidje Verkerk
Jos Swart,
Ronny van Woudenberg

Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten
DeLandschappen
Unie van Bosgroepen
Defensie
FPG

Werkgroep groene grondstoffen

Jaap Riemens
Gerrit Jan van Herwaarden
Hans Massop
Henk Wanningen
Adriaan Prins

Ministerie van Defensie
Landschapsbeheer Nederland
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer
FPG

Werkorganisatie

Directeur
Adviseur Plein van beheerpraktijk
Adviseur Plein van de kennis / programmaleider OBN
Adviseur Plein van de professionals / Adviseur
Biomassa
Programmamedewerker OBN
Office manager

Evelien Verbij
Anne Reichgelt
Wim Wiersinga
Annika van Dijk
Mark Brunsveld
Femke Wolthaus

Bijlage 2 Overzicht groene geborgde waterschapsbestuurders

datum overzicht: 31 december 2015

Naam waterschap	Zetels	Namen groene geborgde bestuursleden en fractievoelers
Wetterskip Fryslân	2	Martin Dijkhoff Jelle Arjaans
Waterschap Noorderzijlvest	1	Henk Hut
Waterschap Hunze en Aa's	1	Paul Vertegaal
Waterschap Reest en Wieden	1	Gerard van den Berg
Waterschap Vechtstromen	1	Harrie Alberts
Waterschap Groot Salland	1	Henk Hengeveld
Waterschap Rijn en IJssel	2	Leo Lamers Arnold Peterse Nienke Welle, fractievoelers
Waterschap Vallei en Veluwe	1	Gerben Ekelmans
Waterschap Zuiderzeeland	1	Riet Rijs
Waterschap Rivierenland	1	Roelof van Loenen Martinet
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	2	Hendrik de Beaufort Walter Kooy
Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht	1	Hans Massop Job van Amerom, fractievoelers
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	1	Joost van Beek
Hoogheemraadschap van Rijnland	1	Joke Stoop
Hoogheemraadschap van Delfland	1	Hans Schouffoer
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	1	Hans Nuiver
Waterschap Hollandse Delta	1	Ies Klok Joost Kievit, fractievoelers
Waterschap Scheldestromen	1	Ralf Josse Huibert Simons, fractievoelers
Waterschap Aa en Maas	1	Willem Peters
Waterschap Brabantse Delta	1	Nellie Raedts Jan Boers, fractievoelers
Waterschap De Dommel	2	Marc de Wit Vincent Lokin
Waterschap Peel en Maasvallei	2	Philip Bossenbroek Arnold Jansen
Waterschap Roer en Overmaas	2	Ria Dielissen Frédérique Verheij-Péters

Bijlage 3 Overzicht presentaties, producten, publicaties en convenanten VBNE

Presentaties

<i>Een kijkje in de wereld van bos- en natuurbeheer in NL</i> – presentatie bij college aan de WUR
<i>Wat doet de VBNE</i> – presentatie op 21 april 2015 tijdens het stafoverleg van de FPG.
Introductie in VBNE en OBN – presentatie op 9 juni 2016 bij het ministerie van EZ, Annette Weijering, verantwoordelijk voor het Kennisnetwerk OBN bij het ministerie van EZ
<i>Flora- en faunawet: het onderscheid tussen regulier beheer en projecten</i> – presentatie op 25 september 2015 tijdens de Beheerdersdag.
<i>Boomveiligheid in bos en natuur</i> – presentatie op 27 november 2015 tijdens de ALV van de VGBNE.

Producten

Praktijkadvies boomveiligheid in bos en natuur	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies explosieven in bos en natuur (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies maatregelen na zware storm, ijzel en sneeuw (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies omgaan met pers en media bij calamiteiten (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies EU houtverordening (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies plantsoen kiezen, bestellen en planten	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies bestrijding invasieve exotische planten (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies berberis (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies Canadese kornoelje (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies grootbladige cotoneasters (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies kleinbladige cotoneasters (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies rimpelroos (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies watercrassula (digitaal)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies dennenscheerder en letterzetter (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies jakobskruiskruid (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Praktijkadvies Phytophthora ramorum (digitaal, beknopt herzien)	Plein van de beheerpraktijk
Wegwijzer Veiligheid en Gezondheid	Plein van de professionals
Veiligheidsinstructiebladen (7 stuks)	Plein van de professionals
Arboinfolbladen (13 stuks)	Plein van de professionals
Toolkit agressie en geweld	Plein van de professionals
Raam-cao bos en natuur 2015	Plein van de professionals
Brochure Gezond, veilig en duurzaam werken	Plein van de professionals
Brochure Veilig vrijwilligerswerk organiseren	Plein van de professionals
Brochure Arbowet en aansprakelijkheid voor zzp'ers	Plein van de professionals
Sticker controleer en registreer een tekenbeet	Plein van de professionals
Folder Tekenen en ziekte van Lyme (beknopt herzien)	Plein van de professionals
Flyer Veldwerkplaatsen	Plein van de kennis
Onderzoeksrapporten OBN en communicatieproducten OBN – zie Jaarverslag OBN 2015 en www.natuurkennis.nl	Plein van de kennis
Infobladen voor alle veldwerkplaatsen – zie www.veldwerkplaatsen.nl	Plein van de kennis
Flyer VBNE	VBNE

Publicaties / artikelen

Interview voor stelling Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "2015 is het oogstjaar voor natuurbeheer", januari 2015	Algemeen
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Gemeenten krijgen stem als bos- en natuurterreineigenaar", oktober 2015	Algemeen
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "De nieuwe Wet natuurbescherming: wat verandert er voor de dagelijkse beheerpraktijk?", september 2015	Plein van de beheerpraktijk
Themanummer groene grondstoffen Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL), oktober 2015 – VBNE genoemd als sponsor	Plein van de beheerpraktijk
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) themanummer groene grondstoffen "Goede verwerking van natuurgas bij oogst en bewaren essentieel voor succes", oktober 2015	Plein van de beheerpraktijk
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Week van de teek", maart 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Fonds Colland Arbeidsmarktbeleid", april 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "De arbeidsmarkt van bos en natuur", april 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Vergoeding Permanente Her- en Bijscholing BOA 2015", mei 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "COLLAND – Subsidie voor cursuskosten en voor stimulering BBL-opleidingen in bos en natuur", juni 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Duurzame inzetbaarheid van de werkzame mens", juni 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Nieuwe raamcao bos en natuur 2015-2016", oktober 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Blijvende kansen voor betrekken van jongeren bij natuur met Betrokken bij Buiten", oktober 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Nieuw: de Toolkit agressie en geweld", november 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "COLLAND – Cursus of training gedaan? Vraag nu subsidie aan bij het fonds Colland!", december 2015	Plein van de professionals
Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "COLLAND – Tweede prijs Landschapsbeheer Groningen Stigas prijs", december 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Ontmoetingen in het veld: een groot succes", december 2015	Plein van de professionals en plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Voor een gezonde en veilige werkomgeving", december 2015	Plein van de professionals
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Programmatische Aanpak Stikstof: ruimte voorveehouderijen en geld voor natuur", januari 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) themanummer agrarisch natuurbeheer "De kracht van de Salland Deal", mei 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) themanummer agrarisch natuurbeheer "Nieuw: OBN Deskundigenteam Cultuurlandschap", mei 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Grote investering in natuurherstel vereist onderzoek. Kennisontwikkeling is van doorslaggevend belang voor het slagen van de PAS", juni 2015	Plein van de kennis

Kort bericht Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Deskundigenteam Cultuurlandschap van start", september 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Functionele diversiteit mycorrhizaschimmels onder druk door stikstofdepositie", september 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Alternatieven voor plaggen van natte heide", november 2015	Plein van de kennis
Artikel Vakblad Natuur Bos Landschap (NBL) "Visie op de Hunze. Succesvolle leidraad voor natuurherstel in het Hunzedal", december 2015	Plein van de kennis

Convenanten

Houtconvenant	Plein van de beheerpraktijk
Agrosectoren	Plein van de beheerpraktijk
Biocluster	Plein van de beheerpraktijk

Bijlage 4 Veldwerkplaatsen 2015

De volgende veldwerkplaatsen hebben in 2015 plaatsgevonden:

11 februari: Hydrologie van het hoogveenlandschap

Locatie: Fochteloërveen

Sprekers vanuit Universiteit van Amsterdam, Unie van Bosgroepen en Natuurmonumenten

26 deelnemers

15 april: Natuurbrandpreventie in de praktijk

Locatie: Ermelo e.o.

Sprekers vanuit Kroondomein het Loo, Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, Stichting Bargerveen en Borgman Beheer & Advies

22 deelnemers

22 april: Nieuwe beheervormen voor hellingbossen

Locatie: Wijlrebos

Sprekers vanuit Alterra, WUR en Staatsbosbeheer

16 deelnemers

27 mei: Herstel van beekecosystemen door herintroductie van beekfauna

Locatie: Heelsumse beek

Sprekers vanuit Alterra, Sportvisserij Nederland en RAVON

16 deelnemers

Natuurbrandpreventie in de praktijk

Locatie: Brabant

Sprekers vanuit Kroondomein het Loo, Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, Stichting Bargerveen en Borgman Beheer & Advies

26 deelnemers

4 juni: Herstel van akkers in het heidelandschap

Locatie: de Hoge Veluwe

Sprekers vanuit Stichting Bargerveen, B-ware, Natuurbalans en De Hoge Veluwe

23 deelnemers

10 juni: Natuurontwikkeling in het Hunzedal

Locatie: Spijkerboor (Drenthe)

Sprekers vanuit Het Drentse Landschap en Groninger Landschap

15 deelnemers

16 juni: Stikstofkringloop in kalkrijke en kalkarme duinbodems

Locatie: Amsterdamse Waterleidingduinen

Sprekers vanuit UvA, WUR, en KWR

25 deelnemers

23 juni: De ecologie van stroomdalgraslanden

Locatie: Vreugderijkerwaard

Sprekers vanuit WUR, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer
20 deelnemers

10 september: De Hagmolenbeek - beekherstel in combinatie met landbouw

Locatie: Beckum (Twente)

Sprekers vanuit Unie van Bosgroepen, Alterra, Waterschap Vechtstromen en een agrariër.

25 deelnemers

Vrijdag 18 september: Herstel en beheer van ijzerrijke venen

Locatie: Drentse Aa (Drenthe)

Sprekers vanuit KWR, B-ware, Universiteit van Antwerpen en Staatsbosbeheer

13 deelnemers

30 september: De Hagmolenbeek: beekherstel met winst voor water, natuur én landbouw

Locatie: Beckum (Overijssel)

Sprekers vanuit Unie van Bosgroepen, Alterra, Waterschap Vechtstromen, agrariër en Twickel

25 deelnemers

30 oktober: Natuurlijk peilbeheer in laagveenmoerassen

Locatie: De Wieden (Overijssel)

Sprekers vanuit Wittveen+bos, Universiteit van Amsterdam, Rijkuniversiteit Groningen en Natuurmonumenten

24 deelnemers

4 november: De Leuvenumse beek: beekherstel met zandsuppletie en dood hout

Locatie: Ermelo (Gelderland)

Sprekers vanuit Natuurmonumenten, Waterschap Vechtstromen, Natuurmonumenten en Universiteit van Amsterdam

24 deelnemers

6 november: Wisenten in Nederland

Locatie: Kennermerduinen

Sprekers vanuit PWN, ARK en FREE Nature

17 deelnemers

24 november: De effecten van het herintroduceren of wegvangen van konijnen in natuurgebieden

Locatie: NP Zuid-Kennemerland (Noord-Holland)

Sprekers vanuit Jasja Dekker Dierecologie, Bureau Drees, RVO, het Nationale Park de Hoge Veluwe en PWN

25 deelnemers